VASVASE AUR UNKA ILAJ (GUJARATI)

તખ્રીજ શુદા

વસ્વસે ઔર ઉન કા ઈલાજ

શૈખે તરીકત,અમીરે અહલે સુન્નત બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ

મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી રઝવી

مکتبۃ المدینہ
(دعوتِ اسلامی)

મ-દની ચેનલ
દેખતે રહિયે

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

કિતાબ પઢને કી દુઆ

અઝ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ **મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અત્તાર** કાદિરી ર-ઝવી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه

દીની કિતાબ યા ઈસ્લામી સબક પઢને સે પહલે ઝૈલ મેં દી હુઈ દુઆ પઢ લીજિયે اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ જો કુછ પઢેંગે યાદ રહેગા. દુઆ યેહ હૈ :

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَام

તરજમા: ઐ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ હમ પર ઈલ્મો હિક્મત કે દરવાઝે ખોલ દે ઔર હમ પર અપની રહમત નાઝિલ ફરમા ! ઐ અ-ઝમત ઔર બુઝુર્ગી વાલે.

(المُستطرَف ج۱ ص٤٠ دارالفکر بیروت)

નોટ : અવ્વલ આખિર એક એક બાર દુરૂદ શરીફ પઢ લીજિયે.

તાલિબ ગમે મદીના
વ બકીઅ
વ મગ્ફિરત

13, શવ્વાલુલ મુકર્રમ સિ.1428 હિ.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

"વસ્વસે ઔર ઉન કા ઈલાજ"

યેહ રિસાલા (**વસ્વસે ઔર ઉન કા ઈલાજ**)

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ **મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અત્તાર કાદિરી** ૨-ઝવી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه ને **ઉર્દૂ** ઝબાન મેં તહરીર ફરમાયા હૈ.

મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઈસ્લામી) ને ઈસ રિસાલે કો **ગુજરાતી** રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઔર મક-ત-બતુલ મદીના સે શાએઅ કરવાયા હૈ.ઈસ મેં અગર કિસી જગહ કમી બેશી પાએં તો મજલિસે તરાજિમ કો (બ ઝરીઅએ મક્તૂબ યા ઈ-મેઈલ) મુત્તલઅ ફરમા કર સવાબ કમાઈયે.

રાબિતા : મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઈસ્લામી)

મક-ત-બતુલ મદીના

સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી મસ્જિદ કે સામને, તીન દરવાઝા,

અહમદ આબાદ-1,ગુજરાત, ઈન્ડિયા

MO. 9374031409

E-mail : translationmaktabhind@dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

વસ્વસે ઔર ઉન કા ઈલાજ

શૈતાન લાખ સુસ્તી દિલાએ યેહ રિસાલા (60 સફહાત) આખિર તક પઢ લીજિયે. اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ વસ્વસોં કી હલાકત ખૈઝિયોં સે અમાન મિલેગી.

દુઆએ કુનૂત કે બા'દ દુરૂદ શરીફ પઢના બેહતર

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હલીમા મુઆઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ (દુઆએ) "**કુનૂત**" મેં સરકારે આલી વકાર, મદીને કે તાજદાર صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم પર દુરૂદે પાક પઢતે થે. (فَضْلُ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ لِلْقَاضِي الْجَهْضَمِي ص۸۷ رقم ۸۹) **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1250 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**બહારે શરીઅત**" જિલ્દ અવ્વલ સફહા 655 પર **સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْقَوِی ફરમાતે હૈં : (નમાઝે વિત્ર કી તીસરી રકઅત મેં) **દુઆએ કુનૂત** કે બા'દ દુરૂદ શરીફ પઢના બેહતર હૈ.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વસ્વસે કે લફ્ઝી મા'ના

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! "વસ્વસા" કે લુ-ગવી મા'ના હૈં : "ધીમી આવાઝ" શરીઅત મેં બુરે ખયાલાત ઔર ફાસિદ ફિક્ર

(યા'ની બુરી સોચ) કો **વસ્વસા** કહતે હૈં. (اشعۃ ج ۱ ص ۳۰۰) તફસીરે **બ-ગવી** મેં હૈ : **વસ્વસા** ઉસ બાત કો કહતે હૈં જો શૈતાન ઈન્સાન કે દિલ મેં ડાલતા હૈ. (تفسیر بغوی ج ۲۰۴ ص ۱۲۷،۵۱۸) આમ તૌર પર "વસ્વસે" હર એક કો આતે હૈં, કિસી કો કમ કિસી કો ઝિયાદા. બા'ઝ લોગ બહુત ઝિયાદા હસ્સાસ હોને કે સબબ "**વસ્વસોં**" કે **મુ-તઅલ્લિક** સોચ સોચ કર ઉન્હેં અપને ઊપર મુસલ્લત કર લેતે ઔર ફિર ખુદ હી તકલીફ મેં આ જાતે હૈં ! અગર "વસ્વસોં" પર ગૌર ન કિયા જાએ તો ઉમૂમન યેહ ખુદ હી **ખત્મ** હો જાતે હૈં. જૂં હી **વસ્વસે** આને શુરૂઅ હોં "**ઝિક્રુલ્લાહ**" મ-સલન "**અલ્લાહ અલ્લાહ**" કરના શુરૂઅ કર દીજિયે اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ શૈતાન ફિરાર હો જાએગા. મુસલ્માન જિસ કદર **રબ્બુલ આ-લમીન** عَزَّوَجَلَّ કી ઈતાઅત મેં આગે બઢતા હૈ, ઉસી કદર શૈતાન કી મુખા-લફત વ અદાવત ભી બઢ જાતી હૈ ઔર વોહ હમા અક્સામ (યા'ની તરહ તરહ) કે મક્રો ફરેબ (ઔર ધોકે) કે જાલ બિછાતા ચલા જાતા હૈ ઔર ઉસ કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી **ઈબાદત** ઔર ઉસ કે પ્યારે **રસૂલ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી **સુન્નત** સે રોકને કી ભી ભરપૂર કોશિશ કરતા હૈ ઔર તરહ તરહ કે **વસ્વસે** દિલા કર, ગન્દે ખયાલાત ઝેહ્ન મેં લા કર પરેશાન કરતા રહતા હૈ, યહાં તક કે બસા અવકાત જહાલત કી બિના પર આદમી ઈસ કે ઈન **વસ્વસોં** કા શિકાર હો કર નેકી ઔર ભલાઈ કે કામ સે રુક જાતા હૈ ઔર યૂં શૈતાન અપને મક્સદ મેં કામ્યાબ હો જાતા હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને કુરઆને મજીદ પારહ 18 **સૂ-રતુલ મુઅમિનૂન** આયત નમ્બર 97

ઔર 98 મેં અપને પ્યારે મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે ઈર્શાદ ફરમાયા :

وَقُلْ رَّبِّ اَعُوْذُبِكَ مِنْ هَمَزٰتِ الشَّيٰطِيْنِ ﴿۹۷﴾ وَاَعُوْذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَّحْضُرُوْنِ ﴿۹۸﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર તુમ અર્ઝ કરો કે ઐ મેરે રબ ! તેરી પનાહ શયાતીન કે **વસ્વસોં** સે ઔર ઐ મેરે રબ ! તેરી પનાહ કે વોહ મેરે પાસ આએં.

ન વસ્વસે આએં ન કભી ગન્દે ખયાલાત
હો ઝેહ્ન કા ઔર દિલ કા અતા કુફ્લે મદીના

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

હર એક કે સાથ એક ફિરિશ્તા ઔર એક શૈતાન હોતા હૈ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 344 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**મિન્હાજુલ આબિદીન**" સફહા 79 તા 80 પર તહરીર કર્દા **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى કે ફરમાન કા ખુલાસા હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને હર ઈન્સાન કે દિલ પર એક **ફિરિશ્તા** મુકર્રર ફરમાયા હૈ જો ઉસે નેકી કી દા'વત દેતા હૈ, ઉસ ફિરિશ્તે કો **મુલ્હિમ** ઔર ઉસ કી દા'વત કો **ઈલ્હામ** કહતે હૈં. ઈસ કે મુકાબલે મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તરફ સે એક **શૈતાન** મુસલ્લત કર દિયા ગયા હૈ, જો બુરાઈ કી દા'વત દેતા હૈ, ઈસ શૈતાન કો **વસ્વાસ** ઔર ઈસ કી દા'વત કો **વસ્વસા** કહતે હૈં. સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى મઝીદ ફરમાતે હૈં : "અગર્ચે અક્સર ઉ-લમાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام કી યેહ

રાય હૈ કિ **ફિરિશ્તા** ઈન્સાન કો નેકિયોં કી તરફ બુલાતા હૈ ઔર **શૈતાન** સિર્ફ બુરાઈયોં કી તરફ.'' લેકિન મેરે શૈખ رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા હૈ કે શૈતાન બસા અવકાત બ ઝાહિર નેકી કી દા'વત દે કર ભી બુરાઈ કી તરફ લગા દેતા હૈ ઔર વોહ ઈસ તરહ કે **બડી નેકી** કે બજાએ **છોટી નેકી** કી તરફ બુલાતા હૈ, જિસ સે એક બડે ગુનાહ કરને કા નુક્સાન નેકી કે સવાબ સે ઝિયાદા હો. જૈસે **ઉજબ** (યા'ની ખુદ પસન્દી) વગૈરા.

સરવરે દીં લીજે અપને ના તુવાનોં કી ખબર

નફ્સો શૈતાં સય્યિદા કબ તક દબાતે જાએંગે (હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

હમઝાદ કિસે કહતે હૈં

મિરકાત ઔર **અશિ'અતુલ્લમ્આત** મેં હૈ કે જૂં હી કિસી ઈન્સાન કા બચ્ચા પૈદા હોતા હૈ, ઉસી વક્ત ઈબ્લીસ કે યહાં ભી બચ્ચા પૈદા હોતા હૈ જિસે ફારસી મેં **હમઝાદ** ઔર અ-રબી મેં **વસ્વાસ** કહતે હૈં.

(اشعة اللمعات ج ١ ص ٨٧، مرقاة ج ١ ص ٢٤٤، مرأة ج ١ ص ٨٣)

આકા કા હમઝાદ મુસલ્માન હો ગયા

હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** બિન મસઉદ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે મ-દની તાજદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે તુમ મેં ઐસા કોઈ નહીં જિસ પર એક સાથી **જિન્ન** (શૈતાન) ઔર એક સાથી **ફિરિશ્તા** મુકર્રર ન હો. લોગોં ને દરયાફ્ત કિયા : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ક્યા આપ પર ભી ? ઈર્શાદ ફરમાયા : મુઝ પર ભી, લેકિન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને મુઝે ઉસ પર મદદ દી જિસ સે

વોહ શૈતાન **મુસલ્માન** હો ગયા, અબ વોહ મુઝે ભલાઈ કા હી મશ્વરા દેતા હૈ. (صَحِيح مُسلِم ص١٠١٢ حديث٢٨١٤)

સબ કે સાથ એક શૈતાન હોતા હૈ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યેહ ઝેહ્ન મેં રહે કે સિર્ફ **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા **હમઝાદ** હી મુસલ્માન હુવા, બાકી સભી કે ''હમઝાદ'' પક્કે કાફિર હૈં. બહર હાલ હમ પર એક ઐસા શૈતાન મુસલ્લત હૈ જો કે **કટ્ટર** કાફિર હૈ ઔર હમેં **વસ્વસે** દિલાતા ઔર હર વક્ત હમારી મુખા-લફત વ અદાવત મેં લગા રહતા હૈ.

મુઝે નફ્સે ઝાલિમ પે કર દીજે ગાલિબ
હો નાકામ હમઝાદ યા ગૌસે આ'ઝમ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 297)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

શૈતાન ફારિગ હૈ તૂ મશ્ગૂલ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 344 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ (મુતર્જમ) **''મિન્હાજુલ આબિદીન''** સફ્હા 77 પર **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى હઝરતે સય્યિદુના યહ્યા બિન મુઆઝ રાઝી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى કા યેહ કૌલ નક્લ કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : ''શૈતાન ફારિગ હૈ ઔર તૂ મશ્ગૂલ, વોહ તુઝે દેખતા હૈ મગર તૂ ઉસે નહીં દેખતા, તૂને ઉસે ભુલાયા હુવા હૈ મગર ઉસ ને તુઝે નહીં ભુલાયા ઔર તેરે અન્દર ભી શૈતાન કે કઈ

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّی اللہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદ શરીફ ન પઢા ઉસ ને જફા કી. (عبدالرزاق)

યાર વ મદદગાર (મ-સલન નફ્સ ઔર ખ્વાહિશાત વગૈરા મૌજૂદ) હૈં, ઈસ લિયે ઉસ સે મુહા-રબા (યા'ની લડાઈ) કર કે ઉસ કો મગ્લૂબ કરના ઝરૂરી હૈ, વરના તૂ ઉસ કી શરારતોં ઔર હલાકતોં સે મહફૂઝ નહીં રહ સકતા." (مِنْهَاجُ الْعَابِدِين (عربی)ص ٤٦)

કલેજા શયાતીં કા થર્રા ઉઠેગા
પુકારો સભી મિલ કે યા ગૌસે આ'ઝમ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 296)

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیب ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

શૈતાન બદન મેં ખૂન કી તરહ ગર્દિશ કરતા હૈ

શૈતાન હમ સે ઈસ કદર કરીબ હૈ કે **ગૈબદાન** આકા صَلَّی اللہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને આલીશાન હૈ : "બેશક શૈતાન ઈન્સાન (કે બદન) મેં ખૂન કી તરહ ગર્દિશ કરતા હૈ." (بُخاری ج ۱ ص۶۶۱ حدیث۲۰۳۸) સૂફિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللہُ السَّلَام ફરમાતે હૈં : પસ ઉસ કે રાસ્તોં કો ભૂક કે ઝરીએ તંગ કરો. (کشفُ الْخِفاء ج۱ ص۱۹۸)

ઝિયાદા ખાને કે 6 તશવીશ નાક નુક્સાનાત

જો ડટ કર ખાતે હૈં વોહ ગૌર ફરમા લેં કે શૈતાન સે કિસ તરહ પીછા છૂટેગા ! **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللہِ الْوَالِی ફરમાતે હૈં : મન્કૂલ હૈ, ઝિયાદા ખાને મેં **છ6 બુરાઈયાં** હૈં : 《**1**》 દિલ સે ખૌફે ખુદા ચલા જાતા હૈ 《**2**》 મખ્લૂકે ખુદા પર રહમત કા જઝબા યા'ની હમદર્દી દિલ સે નિકલ જાતી હૈ ક્યૂંકે ઐસા શખ્સ યેહ સમઝતા હૈ કે

મેરી તરહ સભી પેટ ભરે હુએ હૈં ﴿3﴾ ઈબાદત ભારી પડ જાતી હૈ ﴿4﴾ વા'ઝ વ નસીહત (સુન્નતોં ભરા બયાન) સુન કર દિલ મેં નરમી પૈદા નહીં હોતી ﴿5﴾ અગર ખુદ મુબલ્લિગ હૈ ઔર બયાન ઔર હિક્મત કી બાત કરતા હૈ તો લોગોં કે દિલોં પર ઈસ કા અસર નહીં પડતા ﴿6﴾ તરહ તરહ કી બીમારિયાં **જનમ** લેતી હૈં.

(مُلَخَّص از اِحیاءُ الْعُلوم ج ۳ ص ۴۰)

યા ઈલાહી ભૂક કી દૌલત સે માલામાલ કર
દો જહાં મેં અપની રહમત સે મુઝે ખુશહાલ કર

(ભૂક કે ફવાઈદ ઔર ઝિયાદા ખાને કે નુક્સાનાત કી તફસીલી મા'લૂમાત કે લિયે **ફૈઝાને સુન્નત** જિલ્દ અવ્વલ કે બાબ "પેટ કા કુફ્લે મદીના" કા મુતા-લઆ ફરમાઈયે)

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને જબ શૈતાન કો મરદૂદ કરાર દિયા તો ઉસ ને ઈન્સાન સે દુશ્મની કા એ'લાન કર દિયા ! ઉસ કા કૌલ કુરઆને મજીદ પારહ 8 **સૂ-રતુલ આ'રાફ** આયત નમ્બર 16 ઔર 17 મેં ઈસ તરહ નક્લ કિયા ગયા હૈ :

قَالَ فَبِمَآ اَغْوَيْتَنِيْ لَاَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿۱۶﴾ ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمْ مِّنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَآئِلِهِمْ ؕ وَلَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ شٰكِرِيْنَ ﴿۱۷﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : (શૈતાન) બોલા : તો કસમ ઈસ કી કે તૂને મુઝે ગુમરાહ કિયા મૈં ઝરૂર તેરે સીધે રાસ્તે પર ઈન કી તાક મેં બૈઠૂંગા, ફિર ઝરૂર મૈં ઈન કે પાસ આઊંગા ઈન કે આગે ઔર પીછે ઔર દાહને ઔર બાએં સે. ઔર તૂ ઈન મેં અક્સર કો શુક્ર ગુઝાર ન પાએગા.

મહબૂબે ખુદા સર પે અજલ આ કે ખડી હૈ
શૈતાન સે અત્તાર કા ઈમાન બચા લો

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 86)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વસ્વસોં કે જુદા જુદા અન્દાઝ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! શૈતાન તો ઉન કી દુશ્મની સે ભી બાઝ નહીં આતા જો કે ઈસ કે સાથ અદાવત નહીં રખતે ઔર ઈસ કી મુખા-લફત ભી નહીં કરતે બલ્કે ઈસ કે પક્કે દોસ્ત હૈં ઔર ઈસ મરદૂદ કી ઇતાઅત કરતે હૈં, જૈસા કે કુફ્ફાર, ગુમરાહ ઔર ફાસિક વ ફાજિર લોગ, તો જબ યેહ અપને "દોસ્તોં" કો ભી નહીં છોડતા ઔર ઉન્હેં ભી બરાબર **વસ્વસે** ડાલે જાતા ઔર તબાહી વ હલાકત મેં ઢીટ સે ઢીટ તર બનાએ ચલા જાતા હૈ, તો ફિર ઉન ઉ-લમાએ દીન ઔર સુન્નતોં કે **મુબલ્લિગીન** كَثَّرَهُمُ اللهُ الْمُبِين (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઐસોં કી કસરત કરે) કે સાથ ઉસ કી અદાવત કા ક્યા હાલ હોગા જો કે હર વક્ત ઉસ કી મુખા-લફત કરતે, મુસલ્માનોં કો ઈસ કે દાવ **પેચ** સે બા ખબર રખતે ઔર યૂં ઉસ કો ગઝબ નાક કરને (યા'ની ગુસ્સા દિલાને) ઔર ઉસ કે ગુમરાહ કુન મન્સૂબોં કો ખાક મેં મિલાને મેં મસરૂફ રહતે હૈં. બસ ઈસ કે **વસ્વસોં** સે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ માંગતે રહના ચાહિયે ક્યૂંકે યેહ મરદૂદ શૈતાન બહુત ઝિયાદા મક્કાર વ ચાલાક હૈ હર એક કો ઉસ કી નફ્સિય્યાત કે મુતાબિક **વસ્વસોં** કા શિકાર બનાતા હૈ જૈસા કે **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : ખયાલ રહે કે

શૈતાન આલિમોં કે દિલ મેં **આલિમાના વસ્વસે** ઔર સૂફિયોં કે દિલ મેં **આશિકાના વસ્વસે**, અવામ કે દિલ મેં **આમિયાના વસ્વસે** ડાલતા હૈ. (યા'ની) **"જૈસા શિકાર વૈસા જાલ !"** બહુત દફ્આ (ગુનાહોં કો ઐસા સજા કર પેશ કરતા હૈ કે) ઈન્સાન ગુનાહ કો ઈબાદત સમઝ લેતા હૈ ! (મિરઆત, જિ. 1, સ. 87) બા'ઝ અવકાત **શૈતાન** અપને આપ કો **"ખુદા"** કહ કર ભી સામને આ જાતા હૈ ઔર ગુમરાહ કરને કી કોશિશ કરતા હૈ, જૈસા કે હમારે પીરો મુર્શિદ શહન્શાહે બગદાદ **હુઝૂરે ગૌસે આ'ઝમ** સય્યિદુના શૈખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની قُدِّسَ سِرُّهُ الرَّبَّانِی કે પાસ આયા થા.

સુન લો શૈતાં ને હર તરફ હર સૂ
ખૂબ ફૈલા કે જાલ રખ્ખા હૈ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે બારે મેં વસ્વસે

હમારે પ્યારે આકા, મદીને વાલે **મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને હિફાઝત નિશાન હૈ : તુમ મેં સે કિસી કે પાસ શૈતાન આતા હૈ તો ઉસ સે કહતા હૈ કે ફુલાં ચીઝ કિસ ને પૈદા કી ? ફુલાં કિસ ને ? યહાં તક કે કહતા હૈ કે તુમ્હારે રબ عَزَّوَجَلَّ કો કિસ ને પૈદા કિયા ? જબ ઈસ હદ તક પહોંચે તો "اَعُوْذُ بِاللّٰه" પઢ લો ઔર ઈસ સે બાઝ રહો.

(بُخاری ج ۲ ص۳۹۹ حدیث۳۲۷۶)

હર સુવાલ કા જવાબ નહીં દિયા જાતા

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર

ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : યા'ની ઈસ કા જવાબ સોચને કી કોશિશ ભી મત કરો, વરના શૈતાન સુવાલ દર સુવાલ કરેગા. "اَعُوْذُ بِاللّٰه" પઢ કર ઉસે ભગા દો, હર સુવાલ કા જવાબ નહીં દિયા જાતા. રબ (عَزَّوَجَلَّ) ને શૈતાન કે સજદા ન કરને પર ઉસ કે દલાઈલ કા જવાબ ન દિયા. બલ્કે ફરમાયા : فَاخْرُجْ مِنْهَا (યા'ની તૂ **જન્નત** સે નિકલ જા. (پ١٤، الحجر ٣٤)) ખયાલ રહે કે اَعُوْذُ بِاللّٰهِ (مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيم પઢના) દફ્અે શૈતાન કે લિયે ઈક્સીર હૈ.

(મિરઆત, જિ. અવ્વલ, સ. 82)

નફ્સો શૈતાં કી શરારત દૂર હો
યેહ કરમ યા મુસ્તફા ફરમાઈયે (વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 87)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વસ્વસે કા કુરઆની ઈલાજ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મા'લૂમ હુવા જબ ભી **વસ્વસા** આએ "اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْم" પઢ કર ઉસ કો દફ્અ કરના ચાહિયે. **વસ્વસે** આને કી સૂરત મેં કુરઆને પાક મેં ભી **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ માંગને કા હુક્મ દિયા ગયા હૈ ચુનાન્ચે પારહ 9 **સૂ-રતુલ આ'રાફ** આયત નમ્બર 200 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

وَ اِمَّا یَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّیْطٰنِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ سَمِیْعٌ عَلِیْمٌ ۝۲۰۰

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર અૈ સુનને વાલે ! અગર શૈતાન તુઝે કોઈ કૂંચા (વસ્વસા) દે તો **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કી પનાહ માંગ, બેશક વોહી સુનતા જાનતા હૈ.

મુઝ કો દે દે પનાહ શૈતાં સે

ઈસ સે ઈમાં મેરા બચા યા રબ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઈમામ રાઝી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ઔર શૈતાન

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 502 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, ''**મલ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત (મુખર્રજા)**'' સફહા 493 તા 494 પર હૈ : (હઝરતે સય્યિદુના) **ઈમામ ફખ્રુદ્દીન રાઝી** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે નઝ્અ કા વક્ત જબ કરીબ આયા, શૈતાન આયા, ઉસ વક્ત શૈતાન પૂરી જાનતોડ કોશિશ કરતા હૈ કે કિસી તરહ ઈસ (બન્દે) કા ઈમાન સલ્બ હો જાએ. (યા'ની છીન લિયા જાએ કે) અગર ઈસ વક્ત (વોહ બન્દા ઈમાન સે) ફિર ગયા તો ફિર કભી ન લૌટેગા. (ચુનાન્ચે) ઉસ (યા'ની શૈતાન) ને ઉન સે પૂછા કે તુમ ને તમામ ઉમ્ર મુના-ઝરોં, મુબા-હસોં મેં ગુઝારી, **ખુદા** (عَزَّوَجَلَّ) કો ભી પહચાના ? આપ (رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه) ને ફરમાયા : ''બેશક ખુદા (عَزَّوَجَلَّ) એક હૈ.'' ઉસ (યા'ની શૈતાન) ને કહા : ઈસ પર ક્યા દલીલ ? આપ (رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه) ને એક દલીલ કાઈમ ફરમાઈ. વોહ (યા'ની શૈતાન) ખબીસ **મુઅલ્લિમુલ મ-લકૂત** (યા'ની ફિરિશ્તોં કો તા'લીમ દેને વાલા. ઉસ્તાદ) રહ ચુકા હૈ, ઉસ ને વોહ દલીલ તોડ દી. ઉન્હોં ને દૂસરી દલીલ કાઈમ કી, ઉસ ને વોહ ભી તોડ દી. યહાં તક કે **તીન સો સાઠ[360] દલીલેં** હઝરતે (સય્યિદુના ઈમામ ફખ્રુદ્દીન રાઝી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى) ને કાઈમ કીં ઔર ઉસ ને સબ તોડ દીં. અબ યેહ (યા'ની ઈમામ

સાહિબ (رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْه) સખ્ત પરેશાની મેં ઔર નિહાયત માયૂસ. આપ (رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْه) કે પીર સાહિબ હઝરતે (સય્યિદુના શૈખ) નજમુદ્દીન કુબ્રા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ કહીં દૂર દરાઝ મકામ પર વુઝૂ ફરમા રહે થે, વહાં સે આપ (યા'ની પીરો મુર્શિદ) ને (ઈમામ રાઝી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى કો) આવાઝ દી : **"કહ ક્યૂં નહીં દેતા કે મૈં ને ખુદા (عَزَّوَجَلَّ) કો બે દલીલ એક માના."**

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને શૈતાન કિસ કિસ અન્દાઝ પર વાર કરતા હૈ ! અગર ઉસ કી બાત પર ધ્યાન દે દિયા જાએ તો ફિર યેહ પીછે હી પડ જાતા હૈ. ઈસ કો NO LIFT કરના, ઈસ કે "વસ્વસોં" કી તરફ તવજ્જોહ ન કરના ભી **વસ્વસોં કા ઈલાજ** હૈ નીઝ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે હર દમ શૈતાન કી શરારતોં સે પનાહ માંગતે રહના ચાહિયે ઔર યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે કિસી કામિલ પીર કા મુરીદ બન જાના ચાહિયે કે મુર્શિદ કી તવજ્જોહ ભી **વસ્વસએ શૈતાની** કો દફ્અ કરતી હૈ.

હૈ અત્તાર કો સલ્બે ઈમાં કા ધડકા
બચા ઈસ કા ઈમાં બચા ગૌસે આ'ઝમ (વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 296)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

તક્દીર કે બારે મેં વસ્વસે

શૈતાન તક્દીર કે મુઆ-મલાત મેં ભી દિલ મેં **વસ્વસે** ડાલતા રહતા હૈ, મ-સલન જો કુછ તક્દીર મેં લિખા હૈ હમ ઉસ કે પાબન્દ હૈં, તક્દીર કે આગે મજબૂરે મહ્ઝ હૈં, હમ તો વોહી કર રહે હૈં જો તક્દીર મેં લિખા હૈ, ફિર કબ્ર વ જહન્નમ કી સઝાએં ક્યૂં ? વગૈરા

વગૈરા. યકીનન યેહ ભી શૈતાન કા ધોકા હૈ, ઈસ મુઆ-મલે મેં સોચેં ભી નહીં, વરના શૈતાન ગુમરાહ કર દેગા, બસ "اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْم" પઢ કર ઈસ મરદૂદ કો ભગા દીજિયે.

જો જૈસા કરને વાલા થા વૈસા લિખ દિયા ગયા

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યાદ રખિયે ! જો જૈસા કરને વાલા થા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઉસે અપને ઈલ્મ સે જાના ઔર ઉસ કે લિયે વૈસા લિખા, ઉસ عَزَّوَجَلَّ કે જાનને ઔર લિખને ને કિસી કો મજબૂર નહીં કિયા. ઈસ બાત કો ઈસ આમ ફહ્મ મિસાલ સે સમઝને કી કોશિશ ફરમાઈયે જૈસા કે આજકલ કાનૂન કે મુતાબિક ગિઝાઓં ઔર દવાઓં વગૈરા કે પેકિટોં પર ઈન્તિહાઈ તારીખ (EXP. DATE) લિખી જાતી હૈ, બચ્ચા ભી યેહ બાત સમઝ સકતા હૈ કે કમ્પની વાલોં કો ચૂંકે તજરિબા હોતા હૈ કે યેહ ચીઝ ફુલાં તારીખ તક ખરાબ હો જાએગી, ઈસ લિયે લિખ દેતે હૈં, યકીનન કમ્પની કે (EXP. DATE) લિખને ને ઉસ ચીઝ કો ખરાબ હોને પર મજબૂર નહીં કિયા, અગર વોહ ન લિખતે તબ ભી ઉસ ચીઝ કો અપની મુદ્દત પર ખરાબ હોના હી થા.

તક્દીર કે બારે મેં એક અહમ ફતવા

ઈસ ઝિમ્ન મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 692 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**કુફ્રિય્યા કલિમાત કે બારે મેં સુવાલ જવાબ**" સફહા 583 તા 585 પર લિખા હૈ : **ફતાવા રઝવિય્યા** જિલ્દ 29 સફહા 284 તા 285 સે એક સુવાલ જવાબ પેશ કિયા જાતા હૈ. **સુવાલ** : "ઝૈદ" કહતા હૈ જો હુવા ઔર હોગા સબ ખુદા કે હુક્મ સે હી હુવા ઔર હોગા ફિર બન્દે કી ક્યૂં

ગરિફ્ત હૈ ઔર ઈસ કો ક્યૂં સઝા કા મુર-તકિબ ઠહરાયા ગયા ? ઈસ ને કૌન સા કામ ઐસા કિયા જો મુસ્તહિક અઝાબ કા હુવા ? જો કુછ ઉસ (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ) ને **તક્દીર** મેં લિખ દિયા હૈ વોહી હોતા હૈ, ક્યૂંકે કુરઆને પાક સે સાબિત હો રહા હૈ કે બિલા હુક્મ ઉસ કે એક ઝર્રા નહીં હિલતા ફિર બન્દે ને કૌન સા અપને ઈખ્તિયાર સે વોહ કામ કિયા જો દોઝખી હુવા યા કાફિર યા ફાસિક. જો બુરે કામ **તક્દીર** મેં લિખે હોંગે તો બુરે કામ કરેગા ઔર ભલે લિખેં હોંગે તો ભલે. બહર હાલ **તક્દીર** કા તાબેઅ હૈ ફિર ક્યૂં ઈસ કો મુજરિમ બનાયા જાતા હૈ ? ચોરી કરના, ઝિના કરના, કત્લ કરના વગૈરા વગૈરા જો બન્દે કી **તક્દીર** મેં લિખ દિયે હૈં વોહી કરના હૈ, ઐસે હી નેક કામ કરના હૈ. **અલ જવાબ :** "ઝૈદ ગુમરાહ બે દીન હૈ, ઉસે કોઈ જૂતા મારે તો ક્યૂં નારાઝ હોતા હૈ ? યેહ ભી તો **તક્દીર** મેં થા. ઈસ કા કોઈ માલ દબાએ તો ક્યૂં બિગડતા હૈ ? યેહ ભી **તક્દીર** મેં થા, યેહ શૈતાની ફે'લોં કા ધોકા હૈ કે જૈસા લિખ દિયા ઐસા હમેં કરના પડતા હૈ (હાલાંકે હરગિઝ ઐસા નહીં) બલ્કે જૈસા હમ કરને વાલે થે ઉસ (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ) ને અપને ઈલ્મ સે જાન કર વોહી લિખા હૈ."

સદરુશશરીઅહ, બદરુત્તરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ **બહારે શરીઅત** હિસ્સએ અવ્વલ સફહા 24 પર ફરમાતે હૈં: "બુરા કામ કર કે **તક્દીર** કી તરફ નિસ્બત કરના ઔર મશિય્યતે ઈલાહી કે હવાલે કરના બહુત બુરી બાત હૈ, બલ્કે હુક્મ યેહ હૈ કે જો અચ્છા કામ કરે ઉસે મિન જાનિબિલ્લાહ (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી જાનિબ સે) કહે ઔર જો બુરાઈ સરઝદ હો ઉસ કો શામતે નફ્સ તસવ્વુર કરે."

તક્દીર કે બારે મેં વસ્વસે કા એક બેહતરીન ઈલાજ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 344 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**મિન્હાજુલ આબિદીન**" સફ્હા 86 તા 87 પર **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ને જો કુછ બયાન ફરમાયા ઉસ કા ખુલાસા હૈ : ઈબ્લીસ બસા અવકાત વસ્વસે ડાલ કર યૂં ભી ગુમરાહ કરતા હૈ કે ઈન્સાન કે નેક વ બદ હોને કે **મુ-તઅલ્લિક** રોઝે અઝલ મેં ફૈસલા હો ચુકા હૈ, જો ઉસ રોઝ **બુરોં** મેં હો ગયા વોહ "બુરા" હી રહેગા ઔર જો **અચ્છોં** મેં હો ગયા વોહ "અચ્છા" હી રહેગા. તુમ્હારે આ'માલે નેક વ બદ સે ફૈસલએ અ-ઝલી મેં હરગિઝ ફર્ક નહીં આ સકતા. અગર **અલ્લાહ** તઆલા બન્દે કો ઈસ **વસ્વસએ શૈતાન** સે બચા લે ઔર બન્દા ઈબ્લીસે લઈન કો યૂં જવાબ દે કે "મૈં તો **અલ્લાહ** તઆલા કા બન્દા હૂં ઔર બન્દે કા કામ હૈ અપને મૌલા કે હુક્મ કી તા'મીલ, ઔર **અલ્લાહ** તઆલા ચૂંકે **રબ્બુલ આ-લમીન** હૈ ઈસ લિયે જો ચાહે હુક્મ દે ઔર જો ચાહે કરે ઔર ફિર ઈબાદત વ તાઅત કિસી તરહ ભી મુઝિર (યા'ની નુક્સાન દેહ) નહીં, ક્યૂંકે અગર મૈં ઈલ્મે ઈલાહી મેં **સઈદ** (યા'ની સઆદત મન્દ) હૂં તો ફિર ભી ઔર ઝિયાદા સવાબ કા મોહતાજ હૂં ઔર અગર مَعَاذَاللهِ ઈલ્મે ઈલાહી મેં મેરા નામ બદ બખ્તોં મેં લિખા હો તો ભી નેક આ'માલ કરને સે અપને ઊપર યેહ મલામત તો નહીં કરૂંગા કે મુઝે **અલ્લાહ** તઆલા તાઅત વ ઈબાદત ન કરને પર સઝા દેગા ઔર કમ અઝ કમ યેહ તો હૈ કે ના ફરમાન બન કર જહન્નમ મેં જાને કી નિસ્બત મુતીઅ (યા'ની ફરમાં બરદાર) બન કર જાના બેહતર હૈ. લેકિન યેહ તો સબ મહ્ઝ એહતિમાલાત (યા'ની શુબુહાત) હૈં,

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

વરના ઉસ કા વા'દા હક હૈ ઔર ઉસ કા કલામ કત્અન સચ્ચા હૈ ઔર **અલ્લાહ** તઆલા ને જા બ જા તાઆત વ ઈબાદાત કી બજા આ-વરી પર સવાબે જમીલ કે વા'દે ફરમાએ હૈં. તો જો શખ્સ ઈમાન વ તાઅત (યા'ની ઈબાદત) કે સાથ રબ તઆલા કે દરબાર મેં હાઝિર હોગા, વોહ હરગિઝ દોઝખ મેં ન જાએગા બલ્કે **અલ્લાહ** તઆલા કી મેહરબાની ઔર આ'માલે સાલિહા (યા'ની નેકિયોં) કી વજહ સે **જન્નતુલ ફિરદૌસ** મેં اِنْ شَآءَ اللّٰه જગહ પાએગા. લેકિન હકીકત મેં યેહ દુખૂલ (યા'ની દાખિલા) ભી વા'દએ ખુદા વન્દી કી વજહ સે હોગા. ઈસી સિદ્કે વા'દા (યા'ની સચ્ચે વા'દે) કા ઈઝહાર કરને કે લિયે **અલ્લાહ** તઆલા ને કુરઆને મજીદ (પારહ 24 **સૂ-રતુઝ્ઝુમર** કી આયત નમ્બર 74) મેં સઈદ (યા'ની સઆદત મન્દ) લોગોં કે ઈસ મકૂલે (યા'ની કૌલ) કો નક્લ ફરમાયા હૈ :

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ صَدَقَنَا وَعْدَهٗ (پ۲۴، الزُّمَر: ۷۴)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર વોહ કહેંગે : સબ ખૂબિયાં **અલ્લાહ** કો જિસ ને અપના વા'દા હમ સે સચ્ચા કિયા.

અલ્લાહ કી રહમત સે તો જન્નત હી મિલેગી
એ કાશ ! મહલ્લે મેં જગહ ઉન કે મિલી હો (વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 107)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઈમાનિય્યાત કે બારે મેં વસ્વસે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! બસા અવકાત શૈતાન ઐસે ઐસે **વસ્વસે** ડાલતા હૈ કે જિન કો ઝબાન સે બયાન કરને કી હિમ્મત હી નહીં હોતી. ચૂંકે સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان **અલ્લાહ** વ **રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઈતાઅત મેં હર દમ મશ્ગૂલ રહતે થે,

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને કિતાબ મેં મુઝ પર દુરૂદે પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ ઉસ મેં રહેગા ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઈસ્તિગ્ફાર કરતે રહેંગે. (طبرانی)

ઈસ લિયે શૈતાન ઉન્હેં **વસ્વસોં** કે ઝરીએ ખૂબ પરેશાન કિયા કરતા થા. ચુનાન્ચે **મુસ્લિમ શરીફ** મેં હૈ કે કુછ સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان મદીને કે તાજદાર, બે કસોં કે મદદગાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે દરબારે ગોહર બાર મેં હાઝિર હો કર અર્ઝ ગુઝાર હુએ : હમ અપને દિલોં મેં ઐસે ખયાલાત (વસ્વસે) મહસૂસ કરતે હૈં કે ઈન્હેં બયાન કરના બહુત બુરા મા'લૂમ હોતા હૈ. હાદિયે રાહે નજાત, સરવરે કાએનાત, શાહે મૌજૂદાત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : ક્યા તુમ ને યેહ બાત પાઈ હૈ ? અર્ઝ કિયા : જી હાં. ફરમાયા : "યેહ ખુલા હુવા **ઈમાન** હૈ."

(صَحيح مُسلِم ص٨٠ حديث١٣٢)

ખતરનાક વસ્વસે

બહ્‌રો બર કે બાદશાહ, દો આલમ કે શહન્શાહ, ઉમ્મત કે ખૈર ખ્વાહ, બીબી આમિના કે મહરો માહ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ખિદમતે અક્દસ મેં હાઝિર હો કર એક શખ્સ ને અર્ઝ કી : મૈં અપને દિલ મેં ઐસે ખયાલાત મહસૂસ કરતા હૂં કે વોહ બોલને સે **જલ કર કોએલા** હો જાના ઝિયાદા પસન્દ હૈ. ફરમાયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા શુક્ર હૈ કે જિસ ને ઈન ખયાલાત કો **વસ્વસા** બના દિયા. (السُّنّة لابی عاصم ص١٠٧ حديث٦٧٠)

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : યા'ની રબ عَزَّوَجَلَّ ને ઐસે ખયાલાત કો **વસ્વસે** મેં દાખિલ ફરમાયા, જિન પર કોઈ પકડ ન રખી, વોહ કરીમ عَزَّوَجَلَّ બન્દે કી મજબૂરી વ મા'ઝૂરી જાનતા હૈ. (મિરઆત, જિ.1 સ. 86)

વસ્વસે મુઆફ હૈં

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ રિવાયત ફરમાતે

હૈં કે સરકારે અબદ કરાર, શાફેએ રોઝે શુમાર, બિ ઈઝ્ને પરવર્દ ગાર દો[2] આલમ કે માલિકો મુખ્તાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : યકીનન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને મેરે લિયે મેરી ઉમ્મત સે ઈન કે દિલી ખતરાત (યા'ની વસ્વસોં) મેં દર ગુઝર ફરમા દી, જબ તક ઉસ પર કામ યા કલામ ન કરેં. (صَحيح بُخارى ج ٢ ص١٥٣ حديث٢٥٢٨)

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : બુરે ખયાલાત પર પકડ નહીં યેહ ઈસ ઉમ્મત કી ખુસૂસિય્યત હૈ, પિછલી ઉમ્મતોં મેં ઈસ પર (યા'ની વસ્વસે દિલ મેં જમાને યા કસ્દન લાને પર) ભી પકડ થી. ખયાલ રહે કે બુરે ખયાલાત ઔર હૈં (ઔર) બુરા ઈરાદા કુછ ઔર, બુરે ઈરાદે પર પકડ હૈ હત્તા કે ઈરાદએ કુફ્ર "**કુફ્ર**" હૈ.

(મિરઆત, જિ. અવ્વલ, સ. 81)

વસ્વસે પર કબ ગિરિફ્ત હૈ

મુહક્કિકે અલલ ઈત્લાક, ખાતિમુલ મુહદ્દિસીન, હઝરતે અલ્લામા **શૈખ અબ્દુલ હક મુહદ્દિસે દેહલવી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : જો બુરા ખયાલ દિલ મેં બે ઈખ્તિયાર વ અચાનક આ જાતા હૈ, ઉસે **હાજિસ** કહતે હૈં, યેહ આની ફાની હોતા હૈ, આયા ઔર ગયા. યેહ પિછલી ઉમ્મતોં પર ભી મુઆફ થા ઔર હમ કો ભી મુઆફ હૈ, લેકિન જો દિલ મેં બાકી રહ જાએ વોહ હમ પર મુઆફ હૈ, ઉન (ઉમ્મતોં) પર મુઆફ ન થા. અગર ઈસ કે સાથ દિલ મેં લઝ્ઝત ઔર ખુશી પૈદા હો ઉસે **હમ્મ** કહતે હૈં, ઈસ પર ભી પકડ નહીં ઔર અગર સાથ (હી) કર ગુઝરને કા ઈરાદા ભી હો તો વોહ **અઝ્મ** હૈ, ઈસ કી પકડ હૈ. (اَشِعَّةُ اللَّمعات ج ١ ص٨٥)

વસ્વસોં સે ઈમાન નહીં જાતા

વસ્વસે ચાહે જિતને હી આએં ઔર કિતને હી ખતરનાક હોં ઉન સે ઈમાન બરબાદ નહીં હોતા ! **ઈમાનિય્યાત** કે તઅલ્લુક સે **વસ્વસે** આને પર દિલ પરેશાન હોના ઈસ બાત કી અલામત હૈ કે દિલ ઈમાન પર મુત્મઈન હૈ. પારહ 14 **સૂ-રતુન્નહ્લ** આયત નમ્બર 106 મેં ઈશાદિ બારી તઆલા હૈ :

وَقَلْبُهٗ مُطْمَئِنٌّۢ بِالْاِیْمَانِ (پ۱۴، النحل، ۱۰۶)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર ઉસ કા દિલ ઈમાન પર જમા હુવા હો.

વસ્વસોં કો બુરા સમઝના ઐન ઈમાન હૈ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈમાન કે બારે મેં વસ્વસે આના તો કમાલે ઈમાન કી અલામત હૈ, ચોર ડાકૂ વહીં જાતે હૈં જહાં દૌલત કી રેલપેલ હોતી હૈ, તો જહાં **ઈમાન** જિતના ઝિયાદા મઝબૂત હોગા, શૈતાન ઉસી કદર ઝિયાદા તંગ કરેગા. કિસી મુસલ્માન કા **વસ્વસોં** પર ઘબરાના, પરેશાન હોના, રો રો કર શૈતાન મરદૂદ સે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ તલબ કરના દર હકીકત **કુવ્વતે ઈમાની** કી નિશાની હૈ. **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : "વસ્વસોં કો બુરા સમઝના ઐન ઈમાન હૈ." (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 82)

ઈસ્તિકામત દીજિયે ઈસ્લામ પર કીજિયે રહમત ઐ નાનાએ હુસૈન
દિલ સે દુન્યા કી હવસ સબ દૂર હો કીજિયે રહમત ઐ નાનાએ હુસૈન

નઝ્અ, કબ્રો હશ્ર, મીઝાં હર જગહ કીજિયે રહમત એ નાનાએ હુસૈન

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 93)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઈબાદાત મેં વસ્વસે

ઈમાનિય્યાત કી તરહ "ઈબાદાત" મેં ભી શૈતાન **વસ્વસે** ડાલતા હૈ ઔર ઈસ મુઆ-મલે મેં વોહ અકેલા નહીં, ઉસ કે હમરાહ એક મુનઝ્ઝમ જમાઅત હૈ. **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : ઝુર્રિય્યતે શૈતાન (યા'ની ઔલાદે ઈબ્લીસ) કી મુખ્તલિફ જમાઅતેં હૈં, ઈન કે નામ ઔર કામ અલગ અલગ હૈં, ચુનાન્ચે "વુઝૂ" મેં બહકાને વાલી જમાઅત કા નામ **વલ્હાન** હૈ ઔર "નમાઝ" મેં વર-ગલાને વાલી જમાઅત કા નામ **ખિન્ઝબ** હૈ. ઐસે હી મસ્જિદોં મેં, બાઝારોં મેં, શરાબ ખાનોં મેં ઈસ કી અલગ અલગ ફૌજેં રહતી હૈં.

(મિરઆત, જિ. 1, સ. 85)

9 શૈતાનોં કે નામ વ કામ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1548 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**ફૈઝાને સુન્નત**" સફહા 40 તા 41 પર હૈ : **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના ઉ-મરે ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે શૈતાન કી ઔલાદ **નવ** હૈં : (1) **ઝલીતૂન** (2) વસીન (3) લકૂસ (4) **આ'વાન** (5) હફ્ફાફ (6) મુર્રહ (7) મુસવ્વિત (8) દાસિમ ઔર (9) વલ્હાન ﴿**1**﴾ **ઝલીતૂન**

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદે પાક પઢા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર દસ રહમતેં ભેજતા હૈ. (مسلم)

: બાઝારોં મેં મુકર્રર હૈ, ઔર વહાં અપના ઝન્ડા ગાડે રહતા હૈ ﴾2﴿ **વસીન :** ઈસ કી લોગોં કો ના ગહાની આફાત મેં મુબ્તલા કરને કી ડ્યૂટી હૈ ﴾3﴿ **લકૂસ :** આતશ પરસ્તોં પર **મુ-તઅય્યન** (યા'ની મુકર્રર) હૈ ﴾4﴿ **આ'વાન :** હુક્મરાનોં કે સાથ હોતા હૈ ﴾5﴿ **હફ઼ફ઼ાફ઼ :** શરાબિયોં કે હમરાહ રહતા હૈ ﴾6﴿ **મુર્રહ :** ગાને બાજે, બજાને વાલોં પર મુકર્રર હૈ ﴾7﴿ **મિસ્વત :** અફ઼વાહેં આમ કરને કી ઝિમ્મેદારી પર મામૂર હૈ, લોગોં કી ઝબાનોં પર અફ઼વાહેં જારી કરવા દેતા હૈ, ઔર અસ્લ હકીકત સે લોગ બે ખબર રહતે હૈં ﴾8﴿ **દાસિમ :** ઘરોં મેં ડ્યૂટી દેતા હૈ. અગર સાહિબે ખાના ઘર મેં દાખિલ હો કર ન સલામ કરે ઔર ન **બિસ્મિલ્લાહ** પઢ કર કદમ અન્દર રખે, તો યેહ ઉન ઘર વાલોં કો આપસ મેં લડવા દેતા હૈ, હત્તા કે મારપીટ બલ્કે તલાક યા ખુલ્અ તક નૌબત પહોંચ જાતી હૈ ﴾9﴿ **વલ્હાન :** વુઝૂ મેં "વસ્વસે" ડાલને કે લિયે મુકર્રર હૈ. (المنبّهات ص ٩٣)

નફ઼સો શૈતાન હો ગએ ગાલિબ

ઈન કે ચુંગલ સે તૂ છુડા યા રબ (વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 51)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મસાજિદ મેં વસ્વસે

વસ્વસે ડાલને કી શૈતાની તહરીક મસ્જિદોં કે અન્દર ખૂબ ઝોરોં પર હોતી હૈ, વહાં મૌજૂદ કઈ મુસલ્માનોં કો દુન્યવી બાતોં મેં લગા દેતા હૈ, બા'ઝોં કો લડવા દેતા હૈ, બા'ઝ બડે બૂઢોં કો ગુસ્સા દિલવા કર શોર મચવા દેતા હૈ, معاذ الله બા'ઝોં કો બદ નિગાહી, બદ

અખ્લાકી, ગીબત વ ચુગલી વગૈરા વગૈરા ગુનાહોં મેં ફંસા દેતા હૈ, જિન્હેં ગુનાહોં મેં નહીં ફંસા પાતા ઉન્હેં નેકિયોં કી કમી મેં મુબ્તલા કર દેતા હૈ ઔર ઈસ કા તો શાયદ હર એક કો તજરિબા હોગા. મ-સલન દર્સ વ બયાન કા સિલ્સિલા હો રહા હૈ મગર મસ્જિદ મેં મૌજૂદ હોને કે બા વુજૂદ બા'ઝ લોગ શિર્કત સે મહરૂમ દૂર બૈઠે લા પરવાહી કે સાથ ઈધર ઉધર દેખ રહે હોતે હૈં. જો લોગ મસ્જિદ મેં હાઝિર હોને કે બા વુજૂદ યાદે ઈલાહી સે ગાફિલ ઔર ઈલ્મી હલ્કોં વગૈરા સે કાહિલ રહતે હૈં વોહ **ફતાવા ૨-ઝવિય્યા** શરીફ મેં બયાન કર્દા ઈસ હદીસે પાક કો ગૌર સે પઢેં : **હઝરતે** સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ રિવાયત ફરમાતે હૈં કે મક્કી મ-દની સરકાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઈર્શાદ ફરમાતે હૈં કે જબ તુમ મેં કોઈ મસ્જિદ મેં હોતા હૈ, શૈતાન આ કર ઉસ કે બદન પર હાથ ફૈરતા હૈ, જૈસે તુમ મેં કોઈ અપને ઘોડે કો રામ (યા'ની ફરમાં બરદાર વ મુતીઅ) કરને કે લિયે ઉસ પર હાથ ફૈરતા હૈ. પસ અગર વોહ શખ્સ ઠહરા રહા (યા'ની ઉસ કે **વસ્વસે** સે ફૌરન અલગ ન હો ગયા) તો ઉસે બાંધ લેતા યા લગામ દે દેતા હૈ. **હઝરતે** સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં કે (ઈસ) હદીસ કી તસ્દીક તુમ અપની આંખોં સે દેખ રહે હો, વોહ જો બંધા હુવા હૈ ઉસે તુમ દેખોગે યૂં ઝુકા હુવા કે ઝિકે ઈલાહી નહીં કરતા ઔર વોહ જો લગામ દિયા હુવા હૈ વોહ મુંહ ખોલે હૈ **અલ્લાહ** તઆલા કા ઝિક્ર નહીં કરતા. [مُسندِ اِمام احمد،حدیث۸۳۷۸]

(ફતાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિલ્દ અવ્વલ, સ. 771 તા 772)

ગન્દે ગન્દે વસાવિસ આતે હૈં

મેરે દિલ સે ઈન્હેં નિકાલ આકા (વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 209)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગુસ્લ મેં વસ્વસે

ગુસ્લ મેં ભી શૈતાન શક પૈદા કરતા હૈ, મ-સલન કભી **વસ્વસા** આતા હૈ કે શાયદ પીઠ સૂખી રહ ગઈ, શાયદ સર કે બાલ સહીહ તરહ નહીં ધુલે, ફુલાં ઉઝ્વ ખુશ્ક રહ ગયા હૈ વગૈરા. હાલાંકે ઐસા નહીં હોતા, અગર ઉસ હિસ્સે કો મલ કર અચ્છી તરહ ધો લિયા હૈ તો શક મેં પડને કી ઝરૂરત નહીં.

ગુસ્લ મેં વસ્વસે આને કા એક સબબ

યાદ રહે કે ગુસ્લ ખાને મેં પેશાબ કરને સે **વસ્વસે** પૈદા હોતે હૈં, લિહાઝા ઈસ સે બચા જાએ, જૈસા કે **સરકારે** વાલા તબાર, હમ બે કસોં કે મદદગાર, શફીએ રોઝે શુમાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, હબીબે પરવર્દ ગાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "કોઈ ગુસ્લ ખાને મેં હરગિઝ પેશાબ ન કરે ફિર ઉસ મેં નહાએ યા વુઝૂ કરેગા, ક્યૂંકે આમ **વસ્વસે** ઈસી સે હોતે હૈં." (سُنَنِ ابوداؤد ج۱ ص٤٤ حديث ۲۷)

હદીસે પાક કી શર્હ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 308 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ** (હ-નફી)" સફહા 201 તા 202 પર હૈ, **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : અગર ગુસ્લ ખાને કી ઝમીન પુખ્તા (યા'ની પક્કી) હો ઔર ઉસ મેં પાની ખારિજ હોને કી નાલી ભી હો

(ઔર ફર્શ કા ઢલવાન યા'ની slope ભી સહીહ હો કે પેશાબ વગૈરા સીધા નાલી મેં જાએગા) તો (ઐસી સૂરત મેં) વહાં (છીંટોં વગૈરા સે ખુદ કો બચાતે હુએ) પેશાબ કરને મેં હરજ નહીં અગર્ચે બેહતર હૈ કે ન કરે, લેકિન અગર ઝમીન કચ્ચી (યા ના હમવાર) હો ઔર પાની નિકલને કા રાસ્તા ભી ન હો તો પેશાબ કરના સખ્ત બુરા હૈ કે ઝમીન **નજિસ** હો જાએગી, ઔર ગુસ્લ યા વુઝૂ મેં ગન્દા પાની જિસ્મ પર પડેગા. યહાં દૂસરી સૂરત હી મુરાદ હૈ ઈસ લિયે તાકીદી મુમા-ન-અત ફરમાઈ ગઈ. યા'ની ઈસ સે **વસ્વસોં** ઔર વહ્મ કી બીમારી પૈદા હોતી હૈ જૈસા કે તજરિબા હૈ યા ગન્દી **છીંટેં** પડને કા **વસ્વસા** રહેગા.

(મિરઆત, જિ.1, સ. 266)

વસ્વસે કી તબાહ કારી કી હિકાયત

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **ફતાવા ર-ઝવિય્યા** જિલ્દ અવ્વલ સફહા 1043 જુઝ "ب" પર **વસ્વસે કા બેહતરીન ઈલાજ** બયાન કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : વસ્વસે કી ન સુનના ઉસ પર અમલ ન કરના ઉસ કે ખિલાફ કરના (ભી વસ્વસે કા ઈલાજ હૈ). ઈસ બલાએ અઝીમ (યા'ની વસ્વસે) કી આદત હૈ કે જિસ કદર ઈસ (યા'ની વસ્વસે) પર અમલ હો ઉસી કદર બઢે ઔર જબ કસ્દન ઉસ કા ખિલાફ કિયા જાએ તો **બિ ઈઝ્નિહી તઆલા** થોડી મુદ્દત મેં બિલ્કુલ દફ્અ હો જાએ. (હઝરતે સય્યિદુના) અમ્ર બિન મુર્રહ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં : "શૈતાન જિસે દેખતા હૈ કે મેરા **વસ્વસા** ઉસ મેં કારગર હોતા હૈ સબ સે ઝિયાદા ઉસી કે પીછે પડતા હૈ." (مصنّف ابن ابی شیبه ج١ ص٢٢٤)

ઈમામ ઈબ્ને હજર મક્કી (عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى) અપને "ફતાવા" મેં ફરમાતે હૈં કે મુઝ સે બા'ઝ સિકા (યા'ની કાબિલે એ'તિમાદ) લોગોં ને બયાન કિયા કે "દો વસ્વસે વાલોં" કો નહાને કી ઝરૂરત હુઈ, **દરિયાએ નીલ** પર ગએ, તુલૂએ સુબ્હ કે બા'દ પહોંચે, એક ને દૂસરે સે કહા : તૂ ઉતર કર ગોતે લગા મૈં ગિનતા જાઊંગા ઔર તુઝે બતાઊંગા કે પાની તેરે સારે સર કો પહોંચા યા નહીં. વોહ ઉતરા ઔર ગોતે લગાના શુરૂઅ કિયે, ઔર યેહ (યા'ની જો બાહર હૈ વોહ) કહ રહા હૈ કે અભી થોડી સી જગહ તેરે સર મેં બાકી હૈ, વહાં પાની ન પહોંચા, એક કો **સુબ્હ સે દો પહર** હો ગઈ, આખિર થક કર બાહર આયા ઔર દિલ મેં શક રહા કે ગુસ્લ ઉતરા યા નહીં ? ફિર ઉસ ને દૂસરે સે કહા કે અબ તૂ ઉતર મૈં ગિનૂંગા. ઉસ ને ડુબ્કિયાં લગાઈ ઔર યેહ (પહલા) કહતા જાતા હૈ કે અભી સારે સર કો પાની ન પહોંચા, યહાં તક કે **દો પહર સે શામ** હો ગઈ, મજબૂરન વોહ (દૂસરા) ભી દરિયા સે નિકલ આયા ઔર દિલ મેં શુબ્હે કા શુબ્હા હી રહા. દિન ભર કી નમાઝેં ખોઈ, ઔર ગુસ્લ ઉતરને પર યકીન ન હોના થા ઔર ન હુવા. وَالْعِيَاذُبِاللهِ تَعَالٰى (યા'ની : હમ **અલ્લાહ** તઆલા કી પનાહ માંગતે હૈં) યેહ વસ્વસા માનને કા નતીજા થા. (حديقه نديه شرح طريقه محمديه ج٢ ص٦٩١)

મુઝે વસ્વસોં સે બચા યા ઈલાહી
પએ ગૌસો અહમદ રઝા યા ઈલાહી

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વુઝૂ મેં વસ્વસે

વલ્હાન નામી શૈતાન, વુઝૂ કે બારે મેં મુખ્તલિફ **વસ્વસે**

દિલાતા હૈ, મ-સલન દૌરાને **વુઝૂ** શક ડાલતા હૈ કે ફુલાં ઉઝ્વ ધુલને સે રહ ગયા, ફુલાં ઉઝ્વ તીન કે બજાએ દો બાર ધુલા હૈ, ઈસી તરહ બા વુઝૂ શખ્સ કો ભી **વસ્વસા** ડાલતા હૈ કે તેરા **વુઝૂ** ટૂટ ગયા, **વુઝૂ** કિયે હુએ ઈતના ઈતના વક્ત ગુઝર ચુકા હૈ અબ **વુઝૂ** કહાં રહા હોગા ! વગૈરા વગૈરા, ઐસી સૂરત મેં શૈતાન કે **વસ્વસે** કી તરફ બિલ્કુલ તવજ્જોહ નહીં દેની ચાહિયે. **વુઝૂ** મેં વસ્વસે ડાલને વાલે શૈતાન કે બારે મેં **શહન્શાહે મદીના**, કરારે કલ્બો સીના, સાહિબે મુઅત્તર પસીના, બાઈસે નુઝૂલે સકીના, ફૈઝ ગન્જીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને બા કરીના હૈ : **વુઝૂ** કે લિયે એક શૈતાન હૈ જિસ કા નામ "**વલ્હાન**" હૈ, લિહાઝા તુમ પાની કે વસ્વસોં સે બચો.

(سُنَنِ اِبن ماجه ج١ ص٢٥٢حديث ٤٢١)

રૂમાલી પર પાની છિડકના

અગર વુઝૂ કે બા'દ કતરે કા વહ્મ પડતા રહતા હો તો ઈસ **વસ્વસએ શૈતાની** સે બચને કા એક તરીકા યેહ ભી હે કે વુઝૂ કે બા'દ અપને પાજામે યા શલવાર કી રૂમાલી (યા'ની શર્મગાહ કે કરીબી કપડે) પર પાની છિડક લે. હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ રિવાયત ફરમાતે હૈં કે તાજદારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જબ તૂ વુઝૂ કરે તો છીંટા દે લે. (اِبن ماجه ج١ ص٢٧٠ حديث ٤٦٣) **ફિર** અગર કતરે કા **વસ્વસા** હો તો ખયાલ કર લીજિયે કે પાની જો છિડકા થા યેહ ઉસ કા અસર હૈ. હાં જિસ કો **વાકેઈ કતરા** આતા હૈ તો ઉસ કી બાત જુદા હૈ.

વુઝૂ મેં વસ્વસા આએ તો ક્યા કરે ?

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી

મત્બૂઆ 1250 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**બહારે શરીઅત**" જિલ્દ અવ્વલ સફ્હા 310 પર **સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : "અગર દરમિયાને **વુઝૂ** મેં કિસી ઉઝ્વ કે ધોને મેં શક વાકેઅ હો ઔર યેહ ઝિન્દગી કા પહલા વાકિઆ હૈ તો ઉસ કો ધો લે ઔર અગર અક્સર શક પડા કરતા હૈ તો ઉસ કી તરફ ઈલ્તિફાત (યા'ની તવજ્જોહ) ન કરે. યૂહીં અગર બા'દે **વુઝૂ** શક હૈ કે **વુઝૂ** હૈ યા ટૂટ ગયા તો **વુઝૂ** કરને કી ઈસે ઝરૂરત નહીં. હાં કર લેના બેહતર હૈ, જબ કે યેહ શુબા બતૌરે **વસ્વસા** ન હુવા કરતા હો ઔર અગર વસ્વસા હૈ તો ઉસે હરગિઝ ન માને, ઈસ સૂરત મેં એહતિયાત સમઝ કર **વુઝૂ** કરના એહતિયાત નહીં બલ્કે શૈતાને લઈન કી ઈતાઅત હૈ."

તૂ વુઝૂ કે વસ્વસોં સે યા ખુદા મુઝ કો બચા
સાથ ઝાહિર કે મેરા બાતિન ભી હો જાએ સફા

નમાઝ મેં વુઝૂ ટૂટને કે વસ્વસે

નમાઝ મેં શૈતાન કભી **વસ્વસા** ડાલતા હૈ કે વુઝૂ ટૂટ ગયા, કભી પેશાબ કા કતરા નિકલને તો કભી રીહ ખારિજ હોને કા દિલ મેં શુબા ડાલતા હૈ. **ચુનાન્ચે** ઈસ ઝિમ્ન મેં મેરે આકાએ ને'મત, આ'લા હઝરત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત, આશિકે માહે નુબુવ્વત, પરવાનએ શમ્એ રિસાલત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ચન્દ અહાદીસે મુબા-રકા નક્લ કરને કે બા'દ ઈર્શાદ ફરમાતે હૈં : ઈન **હદીસોં કા હાસિલ** યેહ હૈ કે શૈતાન નમાઝ મેં ધોકા દેને કે લિયે કભી ઈન્સાન કી શર્મગાહ પર આગે સે થૂક દેતા હૈ કે ઉસે **કતરા** આને કા ગુમાન હોતા હૈ, કભી પીછે ફૂંકતા, યા બાલ ખીંચતા હૈ કે

રીહ ખારિજ હોને કા ખયાલ ગુઝરતા હૈ. ઈસ (તરહ કે વસ્વસે આને) પર હુક્મ હુવા કે નમાઝ સે ન ફિરોં, જબ તક તરી યા આવાઝ યા બૂ ન પાઓ, જબ તક વુકૂએ હદસ (યા'ની વુઝૂ ટૂટને) પર **યકીન** ન હો લે. (ફતાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 774)

શૈતાન સે કહ દીજિયે : "તૂ ઝૂટા હૈ"

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જબ તક વુઝૂ ટૂટને કા ઐસા યકીન ન હો કે જિસ પર કસમ ખાઈ જા સકે ઉસ વક્ત તક વુઝૂ નહીં જાતા, શૈતાન જબ કહે : તેરા વુઝૂ જાતા રહા તો દિલ મેં જવાબ દીજિયે કે **ખબીસ તૂ ઝૂટા હૈ** ઔર અપની નમાઝ મેં મશગૂલ રહિયે, જૈસા કે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ સઈદ ખુદરી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ રિવાયત કરતે હૈં કે સરકારે વાલા તબાર, હમ બે કસોં કે મદદગાર, શફીએ રોઝે શુમાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, હબીબે પરવર્દ ગાર صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જબ તુમ મેં સે કિસી કે પાસ શૈતાન આ કર **વસ્વસા** ડાલે કે તેરા વુઝૂ જાતા રહા તો ફૌરન ઉસે દિલ મેં જવાબ દે કે **તૂ ઝૂટા હૈ.** યહાં તક કે અપને કાનોં સે આવાઝ ન સુન લે યા અપની નાક સે બૂ ન સૂંઘ લે. (الاحسان بترتیب صحیح ابن حِبّان ج٤ص١٠٣حدیث٢٦٠٦)

મૈં નાકિસ મેરા અમલ નાકિસ

મેરે આકા આ'લા હઝરત ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَیْہِ رَحْمَۃُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હૈં : "અગર ફિર ભી શૈતાન **વસ્વસા** ડાલે કે તૂને યેહ અમલ કામિલ (યા'ની પૂરા) ન કિયા, ઈસ મેં ફુલાં નક્સ (યા'ની ઐબ) રહ

ગયા તો શૈતાન સે કહ દે કે અપની દિલસોઝી ઉઠા રખે (યા'ની શૈતાન અપની હમદર્દી અપને પાસ હી રખે, મુઝે બતાને કી હાજત નહીં ઔર મેરે લિયે દિલ જલાને કી કોઈ ઝરૂરત નહીં), મુઝ સે તો ઈતના હી હો સકતા હૈ, અગર (મેરા અમલ) નાકિસ હૈ તો મૈં ખુદ ભી તો નાકિસ હૂં, અપને લાઈક મૈં બજા લાયા, મેરા મૌલા عَزَّوَجَلَّ કરીમ હૈ. મેરે ઈજ્ઝ વ ઝો'ફ (યા'ની મેરી બે બસી ઔર કમઝોરી) પર રહ્મ ફરમા કર ઈતના હી કબૂલ ફરમા લેગા, ઉસ કી અ-ઝમત કે લાઈક કૌન બજા લા સકતા હૈ ! **અગર** ઐસા કરને સે ભી **વસ્વસા** ન ટલે તો કહ દે કે અગર તેરે કહને સે મેરા વુઝૂ ન હુવા, મેરી નમાઝ (ન હુઈ તો) ન સહી મગર મુઝે તેરે ખયાલ કે મુતાબિક બે વુઝૂ યા ઝોહર કી તીન રક્અત પઢના ગવારા હૈ ઔર **ઐ મલ્ઊન !** તેરી ઈતાઅત કબૂલ નહીં. જબ યૂં દિલ મેં ઠાન લી તો **વસ્વસે** કી જડ કટ જાએગી.'' ઔર **بِعَوْنِهٖ تعالٰی** (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી મદદ સે) દુશ્મન (શૈતાન) ઝલીલો ખ્વાર પસપા હોગા.'' (મુલખ્ખસ અઝ ફતાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 786, 787) **હઝરતે** સય્યિદુના ઈમામ મુજાહિદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَاحِد કે ફરમાન કા ભી યેહી મતલબ હૈ કે આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : મુઝે બે વુઝૂ નમાઝ પઢ લેની ઈસ સે ઝિયાદા પસન્દ હૈ કે **શૈતાન** કી **ઈતાઅત** કરૂં. (યહાં હકીકત મેં **બે વુઝૂ** નમાઝ પઢના મુરાદ નહીં શૈતાન કા **વસ્વસા** દફ્અ કરના મક્સૂદ હૈ) (الطريقة المحمديه مع شرحه الحديقة الندية ج٢ص٦٨٨)

જા મૈં બે વુઝૂ હી નમાઝ પઢૂંગા

સય્યિદુના ઈમામે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કે **ઉસ્તાઝુલ ઉસ્તાઝ**, ઈમામે અજલ ઈબ્રાહીમ **નખ્ઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : શૈતાન કે વસ્વસે પર અમલ ન કરો, અગર વોહ ઝિયાદા પરેશાન

કરે તો ઉસ સે કહ દો : "**મૈં બે વુઝૂ હી પઢૂંગા તેરી ન સુનૂંગા.**" યૂં વોહ ખબીસ બાઝ આતા હૈ ઔર ઉસ કી સુનો તો ઔર ઝિયાદા પરેશાન કરતા હૈ.

મૈં તેરી ઈતાઅત કરૂં યા ઈલાહી
ન શૈતાં કી હરગિઝ સુનૂં યા ઈલાહી

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નમાઝ મેં વસ્વસે

નમાઝ મેં ભી શૈતાન તંગ કરતા ઔર ધ્યાન બટાતા રહતા હૈ. "મુસ્લિમ શરીફ" કી રિવાયત હૈ કે હઝરતે સય્યિદુના ઉસ્માન બિન અબિલ આસ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે મૈં ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! શૈતાન મુઝ મેં ઔર મેરી નમાઝ ઔર તિલાવત મેં હાઈલ હો ગયા, નમાઝ **મુશતબહ** (યા'ની મશ્કૂક) કર દી. હુઝૂરે અકરમ, **નૂરે મુજસ્સમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : ઈસ શૈતાન કો **ખિન્ઝબ** કહા જાતા હૈ, જબ કભી તુમ ઈસે મહસૂસ કરો તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ માંગો ઔર બાઈં તરફ તીન બાર થુત્કાર દો. ચુનાન્ચે મૈં ને યેહી કિયા તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઉસે દફ્અ ફરમાયા. (صحیح مُسلِم ص۱۲۰۹ حدیث۲۲۰۳)

નમાઝ મેં આને વાલે વસ્વસોં સે બચને કા તરીકા

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْحَنَّان મઝકૂરા હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : **નમાઝ** શરૂઅ કરતે વક્ત તક્બીરે તહરીમા સે કબ્લ, તજરિબા હૈ કે

જો તહરીમા (યા'ની નમાઝ શુરૂઅ કરને) સે પહલે ઈસ તરહ (યા'ની ઉલટી તરફ તીન બાર) થુત્કાર કર **લાહૌલ શરીફ** (યા'ની لَاحَوْلَ وَلَاقُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْم) પઢ લે ફિર તહરીમા કરે (યા'ની નમાઝ શુરૂઅ કરે), દૌરાને નમાઝ મેં નિગાહ કી હિફાઝત કરે (વોહ યૂં) કે **કિયામ** મેં સજદા ગાહ (યા'ની સજદે કી જગહ) રુકૂઅ મેં પુશ્તે કદમ (યા'ની પાઉં કે પન્જે કી ઊપરી સત્હ), **સજદે** મેં નાક કે બાંસે (યા'ની નાક કી હડ્ડી પર), **જલ્સા** (યા'ની દો સજદોં કે દરમિયાન બૈઠને મેં) ઔર **કા'દહ** (યા'ની **અત્તહિય્યાત** વગૈરા પઢને) મેં ગોદ મેં (નઝર) રખે તો اِنْ شَآءَ اللّٰه નમાઝ મેં હુઝૂરે (કલ્બ યા'ની ખુશૂઅ વ ખુઝૂઅ) નસીબ હોગા. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 89)

થૂક શૈતાન કે મુંહ મેં પડેગા

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મિશકાત શરીફ કે "બાબુલ વસ્વસા" મેં મુન્દરજ (યા'ની દર્જ કર્દા) એક ઔર હદીસે પાક કે જિસ મેં "ઈલાજે વસ્વસા" કે લિયે બાઈં તરફ **તીન બાર થુત્કારને** કા તઝકિરા હૈ, ઉસ કે તહ્ત **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : યેહ થૂક શૈતાન કે મુંહ પર પડેગા, જિસ સે વોહ ઝલીલ હો કર ભાગેગા ક્યૂંકે શૈતાન અક્સર બાઈં (યા'ની ઉલટી) તરફ સે આતા હૈ. ઈસ સે મા'લૂમ હુવા કે કભી થૂક સે ભી શૈતાન ભાગતા હૈ. (મિરઆત, જિલ્દ અવ્વલ, સ. 88) اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કા બારહા કા તજરિબા હૈ કે જબ ઈસ્તિજા ખાને મેં શૈતાન કે વસ્વસે આતે હૈં તો ઉલટે કન્ધે કી તરફ

તીન બાર થુત્કાર દેને સે શૈતાન ઝલીલ હો કર ભાગતા હૈ. (ઈસ્તિન્જા ખાને મેં લાહૌલ શરીફ વગૈરા પઢના મન્અ હૈ)

ન વસ્વસે આએં ન મુઝે ગન્દે ખયાલાત

કર ઝેહ્ન કા અલ્લાહ અતા કુફ્લે મદીના

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیب ! صلَّی اللّٰہُ تعالٰی علٰی محمَّد

રક્અતોં કે બારે મેં વસ્વસે

શૈતાન નમાઝ મેં વસ્વસે ડાલ કર ઉસ કી રક્અતોં મેં ભી શક પૈદા કર દેતા હૈ. હદીસે પાક મેં હૈ કે એક શખ્સ ને બારગાહે રિસાલત મેં હાઝિર હો કર **વસ્વસે** કી શિકાયત કી કે નમાઝ મેં પતા નહીં ચલતા દો પઢીં યા તીન. **હુઝૂર** નબિય્યે કરીમ, રઊફુર્રહીમ عَلَیْہِ اَفْضَلُ الصَّلٰوۃِ وَالتَّسْلِیْم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જબ તૂ ઐસા પાએ તો અપની દાહની (યા'ની સીધી) અંગુશ્તે શહાદત (યા'ની શહાદત કી ઉંગલી) ઉઠા કર અપની બાંઈ (યા'ની ઉલટી) રાન મેં માર ઔર **બિસ્મિલ્લાહ** કહ કે વોહ શૈતાન કે હક મેં છુરી હૈ. (اَلْمُعْجَمُ الْکَبِیر لِلطَّبَرانی ج۱ص۱۲۲ حدیث۶۱۲) લિહાઝા જિસે નમાઝ મેં વસ્વસોં કી આદત હો ઉસે ચાહિયે કે નમાઝ શુરૂઅ કરને સે કબ્લ યેહ અમલ કર લે.

રક્અતોં મેં શક કા મસ્અલા

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1250 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**બહારે શરીઅત**" જિલ્દ અવ્વલ સફહા 718 પર **સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْقَوِی ફરમાતે હૈં : જિસ કો શુમારે રક્અત મેં શક હો, મ-સલન તીન[3] હુઈ

યા ચાર[4] ઔર બુલૂગ (યા'ની બાલિગ હોને) કે બા'દ યેહ પહલા વાકિઆ હૈ તો સલામ ફેર કર યા કોઈ અમલ મુનાફિયે નમાઝ (યા'ની જો નમાઝ સે બાહર કર દે ઐસા ફે'લ) કર કે તોડ દે યા ગુમાને ગાલિબ કે બ મૂજબ પઢ લે મગર બહર સૂરત ઈસ નમાઝ કો સિરે સે પઢે. મહ્ઝ તોડને કી નિય્યત કાફી નહીં. ઔર અગર યેહ શક પહલી બાર નહીં બલ્કે પેશતર (યા'ની ઈસ સે કબ્લ) ભી હો ચુકા હૈ તો અગર ગુમાને ગાલિબ કિસી તરફ હો તો ઉસ પર અમલ કરે વરના કમ કી જાનિબ કો ઈખ્તિયાર કરે, યા'ની તીન ઔર ચાર મેં શક હો તો તીન કરાર દે, દો ઔર તીન મેં શક હો તો દો. وَعَلٰى هٰذَا الْقِيَاس (યા'ની ઔર ઈસી અન્દાઝે કે મુતાબિક) ઔર તીસરી ચૌથી દોનોં મેં કા'દહ કરે (યા'ની અત્તહિય્યાત મેં બૈઠે) કે તીસરી[3] રકૂઅત કા ચૌથી[4] હોના મુહ્તમલ હૈ (યા'ની તીસરી કે ચૌથી હોને કા ઈમ્કાન હૈ) ઔર ચૌથી મેં કા'દે કે બા'દ **સજદએ સહ્વ** કર કે સલામ ફેર દે. અલબત્તા ગુમાને ગાલિબ કી સૂરત મેં સજદએ સહ્વ નહીં.

શૈતાન કે લિયે બાઈસે ઝિલ્લતો ખ્વારી

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ઈર્શાદ ફરમાતે હૈં : તીન[3] ઔર ચાર[4] રકૂઅત મેં શક હો તો તીન કરાર દે કર એક રકૂઅત ઔર પઢ લે ફિર સજદએ સહ્વ કર લે, અબ અગર વાકેઈ ઈસ કી પાંચ[5] હુઈ તો યેહ દોનોં સજદે ગોયા એક રકૂઅત કે કાઈમ હો કર ઉસ કી નમાઝ કા દોગાના પૂરા કર દેંગે. એક રકૂઅત અકેલી ન રહેગી જો શરઅન બાતિલ હૈ બલ્કે ઈન સજદોં સે મિલ કર ગોયા એક નફ્લ દોગાના જુદાગાના હો જાએગા. અગર વાકેઈ ચાર હુઈ તો યેહ સજદે

શૈતાન કી ઝિલ્લતો ખ્વારી હોગે કે ઈસ ને શક ડાલ કર નમાઝ બાતિલ કરની ચાહી થી. (ફતાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 726)

બુઝુર્ગ ને શૈતાન કો ના મુરાદ લૌટા દિયા

એક બુઝુર્ગ કે પાસ નમાઝ કે બા'દ શૈતાન ને આ કર કહા : આપ ને યેહ નમાઝ સહીહ તરહ નહીં પઢી લિહાઝા ઈસે દોબારા પઢિયે. જવાબ દિયા : મૈં હરગિઝ યેહ નમાઝ દોબારા નહીં પઢૂંગા ક્યૂંકે જૈસી મૈં પઢ સકતા થા વૈસી મૈં ને પઢ લી અગર ઈસ મેં કમી રહ ગઈ હૈ તો મૈં અપને રબ عَزَّوَجَلَّ સે ઈસ કી મુઆફી માંગ લૂંગા. શૈતાન ને કહા : નમાઝ જૈસી અઝીમ ઈબાદત કે મુઆ-મલે મેં સુસ્તી મત કીજિયે યેહ સુસ્તી કા મૌકઅ નહીં આપ દોબારા નમાઝ પઢ લીજિયે. ફરમાયા : જો હોના થા વોહ હો ગયા મૈં યેહ નમાઝ દોબારા કભી ભી નહીં પઢૂંગા. શૈતાન ને ફિર કહા : દેખિયે મૈં આપ કી ભલાઈ કી ખાતિર નસીહત કર રહા હૂં મૈં આપ કા ખૈર ખ્વાહ હૂં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ મેં આપ કા મકામ વ મરતબા બહુત બુલન્દ હૈ નમાઝ એક અઝીમ ઈબાદત હૈ આપ જૈસે નેક બન્દે કો નમાઝ કે મુઆ-મલે મેં ઝિદ નહીં કરની ચાહિયે. બુઝુર્ગ ને શૈતાન કો ઝેર કરને કે લિયે કહા : ચાહે કુછ ભી હો જાએ મૈં યેહ નમાઝ દોબારા નહીં પઢૂંગા, રહી બારગાહે ઈલાહી મેં બુલન્દ મરતબે વાલી બાત તો મૈં ઉસ કી બારગાહ મેં બુલન્દી કે બજાએ પસ્તી હી પર ખુશ હૂં. શૈતાન ને કહા : **અલ્લાહ** તઆલા ઐસી નમાઝ કબૂલ હી નહીં ફરમાતા. કહા : મેરા રબ બહુત કરીમ હૈ વોહ અપને કરમ સે મેરે ઈસ નાકિસ અમલ કો ભી કબૂલ ફરમા લેગા, જો મુઝ સે હો સકા વોહ મૈં ને કર

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

લિયા અબ કબૂલ કરના ઉસ કા કામ હૈ. અબ તૂ યહાં સે દફ્અ હો જા, મૈં તેરે વસ્વસોં મેં આ કર કભી ભી ઈસ નમાઝ કો નહીં દોહરાઊંગા. બિલ આખિર જબ શૈતાન ને અપની નાકામી દેખી તો ઝલીલો ખ્વાર હો કર વાપસ ચલા ગયા.

ખયાલ રહે ! ઈન બુઝુર્ગ કી ઉસે સખ્તી સે રદ કરને સે ગરઝ યેહ થી કે શૈતાન કો ઝલીલ કિયા જાએ, ઉસ કે વસ્વસે કો દફ્અ કિયા જાએ ઔર ઉસ કે રાસ્તે કો બન્દ કિયા જાએ. યેહ ગરઝ ન થી કે અમલ ના દુરુસ્ત ઔર ના મુકમ્મલ રહને દિયા જાએ ઔર સુસ્તી ઔર લા પરવાઈ કો રવા રખા જાએ ઔર ફરેબે નફ્સ ઔર ક-રમે ખુદા વન્દી કે બહાને પર એ'તિમાદ કર લિયા જાએ કે જૈસી તૈસી ગલત નમાઝ અદા કી જાએ ઈસી પર કિફાયત કર લી જાએ ઔર દિલ કો તસલ્લી દેને કે લિયે યેહ કહા જાએ કે **અલ્લાહ** કરીમ હૈ બખ્શ દેગા. (اشعہ ج۱ص۹۲)

વસ્વસે કા અનોખા રદ

એક બુઝુર્ગ કો અક્સર યેહ વસ્વસા આતા કે જહાં મૈં નમાઝ પઢતા હૂં વોહ જગહ નાપાક હૈ તો ઉન્હોં ને ઈસ વસ્વસે કો ઈસ તરહ દૂર કિયા કે જાન બૂઝ કર વહીં નમાઝ પઢતે જિસ જગહ કી નાપાકી કા શક વ શુબા હોતા થા. (اشعہ ج۱ص۹۳)

વસ્વસે કી તરફ ધ્યાન હી મત કરો

એક શાગિર્દ તા'લીમ મુકમ્મલ કરને કે બા'દ વતન લૌટને લગા તો ઉસ્તાઝે મોહતરમ ને પૂછા : જબ ઈબાદત કે દૌરાન શૈતાન **વસ્વસા** ડાલતા હૈ તો ક્યા કરતે હો ? અર્ઝ કી : ઉસે દૂર કરતા હૂં.

પૂછા : અગર ફિર વસ્વસા ડાલે તો ? જવાબ દિયા : ઉસે દોબારા દફ્અ કરતા હૂં. તીસરી મરતબા દરયાફ્ત કિયા : અગર સેહબારા (યા'ની તીસરી[3] મરતબા) વસ્વસા ડાલે તો ? કહા : તો ભી ઉસે દૂર કરતા હૂં. ઉસ્તાઝે મોહતરમ ને નસીહત ફરમાઈ : જબ શૈતાન તુમ્હેં ઇબાદત મેં વસ્વસે ડાલે તો ઉસ પર તવજ્જોહ ન દો ક્યૂંકે અગર તુમ ઉસ કે વસ્વસોં કો રોકને મેં લગ ગએ તો વોહ તુમ્હેં ઈસી કામ મેં લગાએ રખેગા બલ્કે તુમ ઉસ સે "ચરવાહે કે કુત્તે" કા સા સુલૂક કરો કે **ઉસ કી તરફ ધ્યાન હી ન કરો** ઔર ઉસ સે **અલ્લાહ** તઆલા કી પનાહ માંગો. (યા'ની اَعُوْذُبِاللّٰه (પૂરી) પઢ લિયા કરો) (روح البیان ج ۱ ص ٦ بِتَصَرُّف)

નમાઝોં મેં શૈતાં ખલલ ડાલતા હૈ
મુઝે ઈસ કે શર સે બચા યા ઈલાહી

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

તહારત કે બારે મેં વસ્વસે

શૈતાન તહારત કે મુઆ-મલે મેં ભી **વસ્વસે** ડાલતા ઔર શુકૂક વ શુબુહાત પૈદા કરતા હૈ કે યેહ નાપાક હૈ, વોહ નાપાક હૈ. આપ વસ્વસોં કી તરફ તવજ્જોહ મત દીજિયે, તહારત કે મુઆ-મલે મેં શરીઅતે મુતહ્હરા ને હમારે લિયે બહુત ઝિયાદા આસાની રખી હૈ, મગર ઈલ્મે દીન કી કમી કી વજહ સે બા'ઝ લોગ **વસ્વસોં** કા શિકાર હો જાતે હૈં. યેહ શર-ઈ મસ્અલા ઝેહ્ન નશીન ફરમા લીજિયે કે જબ તક કિસી શૈ કા નાપાક હોના યકીની તૌર પર મા'લૂમ ન હો જાએ ફકત શક કી બુન્યાદ પર ઉસે નાપાક નહીં કહ સકતે બલ્કે

કિસી ચીઝ કે નાપાક હોને કી ટોહ મેં પડને કી ભી ઝરૂરત નહીં.

નજાસત કે બારે મેં તહકીક કી હાજત નહીં

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ **અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **ફતાવા ર-ઝવિય્યા** જિલ્દ 4 સફહા 515 પર નક્લ કરતે હૈં : અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના **ઉ-મરે ફારૂક** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ **એક હૌઝ** પર ગુઝરે (વોહ હૌઝ દહ દર દહ સે છોટા થા ઔર ઠહરે પાની કે હુક્મ મેં થા ઔર ઠહરે પાની મેં સે અગર દરિન્દા પાની પી લે તો વોહ નાપાક હો જાતા હૈ) **અમ્ર** બિન આસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ (જો કે) સાથ થે. (વોહ) હૌઝ વાલે સે પૂછને લગે : ક્યા તેરે હૌઝ મેં દરિન્દે ભી પાની પીતે હૈં ? (અમીરુલ મુઅમિનીન رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને) ફરમાયા : "ઐ હૌઝ વાલે ! હમેં ન બતા."

(مُؤَطَّا امام مالك ج ١ ص ٤٨ رقم ٤٧)

જાનવરોં કે ઝૂટે કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! નજાસત કી તહકીક મેં પડને કી હાજત નહીં હાલાંકે યેહ ઈમ્કાન હોતા હૈ કે હૌઝ મેં દરિન્દે મ-સલન કુત્તે ભી પાની પી લેં ઔર જો ઠહરા યા'ની દહ દર દહ સે કમ પાની કુત્તા ઝૂટા કર દે વોહ **નાપાક** હો જાતા હૈ. મગર જિસ કો મા'લૂમ હી નહીં કે દરિન્દે ને ઈસ મેં સે પાની પિયા યા નહીં ઉસ કે હક મેં વોહ પાની પાક હૈ. દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1250 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "**બહારે શરીઅત**" જિલ્દ અવ્વલ સફહા 342 પર મસ્અલા નમ્બર 10 હૈ : "**સુઅર**, કુત્તા, શેર, ચીતા, ભેડિયા, હાથી, ગીદડ

ઔર દૂસરે દરિન્દોં કા **ઝૂટા નાપાક** હૈ.'' ઝિમ્નન **''પન્જતન પાક''** કે આઠ હુરૂફ કી નિસ્બત સે જાનવરોં કે ઝૂટે સે **મુ-તઅલ્લિક** મઝીદ 8 **મ-દની ફૂલ** ભી મુલા-હઝા કર લીજિયે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ દુન્યા વ આખિરત કા નફ્અ મિલેગા ﴾**1**﴿ જિન જાનવરોં કા ગોશ્ત ખાયા જાતા હૈ ચૌપાએ હોં યા પરિન્દ ઉન કા ઝૂટા ''**પાક**'' હૈ અગર્ચે નર હોં જૈસે ગાય, બૈલ, ભેંસ, બકરી, કબૂતર, તીતર વગૈરા ﴾**2**﴿ જો મુર્ગી છૂટી ફિરતી ઔર ગલીઝ (યા'ની ગન્દગી) પર મુંહ ડાલતી હો ઉસ કા ઝૂટા **મકરૂહ** હૈ ઔર બન્દ રહતી હો તો **પાક** હૈ ﴾**3**﴿ યૂહીં બા'ઝ ગાએં જિન કી આદત ગલીઝ (યા'ની ગન્દગી) ખાને કી હોતી હૈ ઉન કા ઝૂટા **મકરૂહ** હૈ ઔર અગર અભી નજાસત ખાઈ ઔર ઉસ કે બા'દ કોઈ ઐસી બાત ન પાઈ ગઈ જિસ સે ઉસ કે મુંહ કી તહારત હો જાએ ઔર ઈસ હાલત મેં (અગર ઠહરે યા'ની દહ દર દહ સે કમ) પાની મેં મુંહ ડાલ દિયા તો **નાપાક** હો ગયા. (ઔર અગર જારી પાની મેં મુંહ ડાલ કર પાની પિયા તો મુંહ પાક હો જાએગા) ઈસી તરહ અગર બૈલ, ભૈંસે, બકરે નરોં ને હસ્બે આદત માદા કા પેશાબ સૂંઘા ઔર ઉસ સે ઉન કા મુંહ નાપાક હુવા ઔર નિગાહ સે ગાઈબ ન હુએ ન ઈતની દેર ગુઝરી જિસ મેં તહારત હો જાતી તો ઉન કા ઝૂટા **નાપાક** હૈ ઔર અગર ચાર (ઠહરે) પાનિયોં મેં મુંહ ડાલેં તો પહલે તીન નાપાક **ચૌથા પાક** ﴾**4**﴿ ઘોડે કા ઝૂટા **પાક** હૈ ﴾**5**﴿ ઘર મેં રહને વાલે જાનવર જૈસે બિલ્લી, ચૂહા, સાંપ, છિપકલી કા ઝૂટા **મકરૂહ** હૈ ﴾**6**﴿ બિલ્લી ને ચૂહા ખાયા ઔર ફૌરન બરતન મેં મુંહ મેં ડાલ દિયા તો **નાપાક** હો ગયા ઔર અગર ઝબાન સે મુંહ ચાટ લિયા કે ખૂન કા અસર જાતા રહા તો નાપાક નહીં ﴾**7**﴿ અચ્છા પાની હોતે હુએ મકરૂહ પાની સે વુઝૂ વ

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

ગુસ્લ મકરૂહ ઔર અગર અચ્છા પાની મૌજૂદ નહીં તો કોઈ હરજ નહીં. ઈસી તરહ મકરૂહ ઝૂટે કા ખાના પીના ભી માલદાર કો મકરૂહ હૈ, ગરીબ મોહતાજ કો બિલા કરાહત જાઈઝ ﴾**8**﴿ જિસ કા ઝૂટા નાપાક હૈ ઉસ કા પસીના ઔર લુઆબ ભી **નાપાક** હૈ ઔર જિસ કા ઝૂટા **પાક** ઉસ કા પસીના ઔર લુઆબ ભી પાક ઔર જિસ કા ઝૂટા **મકરૂહ** ઉસ કા લુઆબ ઔર પસીના ભી મકરૂહ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ અવ્વલ, સ. 342-344)

કીચડ કે ઝરીએ વસ્વસે કા અજીબ ઈલાજ

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **ફતાવા ર-ઝવિય્યા** જિલ્દ અવ્વલ સફહા 771 પર ફરમાતે હૈં : **સાલિહીન** رَحِمَهُمُ اللّٰهُ الْمُبِين (યા'ની નેક બન્દોં) મેં સે એક સાહિબ ફરમાતે હૈં : મુઝે દરબારએ તહારત (પાકી કે બારે મેં) **વસ્વસા** થા. રાસ્તે કી કીચડ અગર કપડે મેં લગ જાતી તો ઉસે ધોતા. (હાલાંકે જબ તક યકીની મા'લૂમાત ન હો કીચડ પાક હોતી હૈ) એક દિન નમાઝે સુબ્હ કે લિયે જા રહા થા, રાહ કી કીચડ લગ ગઈ, મૈં ને ધોના ચાહા ઔર ખયાલ આયા કે ધોતા હૂં તો **જમાઅત** જાતી હૈ, નાગાહ (યા'ની અચાનક) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને મુઝે હિદાયત ફરમાઈ (ઔર) મેરે દિલ મેં ડાલા કે ઈસ કીચડ મેં લૌટ ઔર સબ કપડે સાન (યા'ની કીચડ આલૂદ કર) લે ઔર યૂંહી (યા'ની ઈસી હાલત મેં) નમાઝ મેં શરીક હો જા. મૈં ને ઐસા હી કિયા, ફિર **વસ્વસા** ન હુવા. (الحديقةُ النّدية ج٢ص٦٩٣)

જબ તક મા'લૂમ ન હો કીચડ પાક હૈ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! યેહ ઈલ્મે દીન

કી બ-ર-કત હૈ, ઉન બુઝુર્ગ કો મસ્અલા મા'લૂમ હૈ કે રાસ્તે કી કીચડ ઉસ વક્ત તક **નજિસ** કરાર નહીં દી જા સકતી જબ તક ઉસ કા નાપાક હોના કત્ઈ (યા'ની યકીની) તૌર પર મા'લૂમ ન હો લિહાઝા ઉન્હોં ને **વસ્વસે** કા ખૂબ ઈલાજ ફરમા લિયા ! **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ રિસાલે, "**કપડે પાક કરને કા તરીકા**" મેં હૈ : રાસ્તે કી કીચડ (ચાહે બારિશ કી હો યા કોઈ ઔર) **પાક** હૈ જબ તક ઉસ કા **નજિસ** હોના મા'લૂમ ન હો, તો અગર પાઉં યા કપડે મેં લગી ઔર બે ધોએ નમાઝ પઢ લી હો ગઈ મગર ધો લેના બેહતર હૈ. (બહારે શરીઅત, જિલ્દ અવ્વલ, સ. 394)

ચાદર કા કૌન સા કોના નાપાક થા યેહ યાદ ન હો તો ?

કભી લિબાસ પર નજાસત લગ જાએ ઔર પતા ન ચલે કે કહાં લગી થી તો ભી આદમી **વસ્વસોં** કા શિકાર હો જાતા હૈ, ઐસી સૂરત મેં ભી શરીઅતે મુતહ્હરા ને હમેં બહુત આસાની દી હૈ. ચુનાન્ચે **ફતાવા ર-ઝવિય્યા શરીફ** મેં હૈ કે ચાદર કા એક ગોશા (યા'ની કોના) યકીનન નાપાક થા ઔર **તા'યીન** યાદ ન રહે (યા'ની યેહ યાદ ન હો કે કૌન સા કોના નાપાક થા) તો કોઈ સા કોના ધોએ, **પાકી કા** હુક્મ દેંગે. (ફતાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 4, સ. 511)

બચ્ચા પાની મેં હાથ ડાલ દે તો ?

બા'ઝ અવકાત બચ્ચા પાની મેં હાથ ડાલ દેતા હૈ, તો આદમી શક મેં પડ જાતા હૈ કે પાની પાક રહા યા નાપાક હો ગયા ! ઈસ મુઆ-મલે મેં ભી શક મેં પડને કી ઝરૂરત નહીં ક્યૂંકે ફુ-કહાએ કિરામ (رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام) હુક્મ દેતે હૈં : "જિસ પાની મેં બચ્ચા હાથ યા પાઉં

ડાલ દે, પાક હૈ જબ તક નજાસત કી તહકીક ન હો.''

(ફતાવા રઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 4, સ. 486)

तहारत के बारे में शैतान अक्सर
दिलाता है शक, हो करम या ईलाही

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

तलाक के बारे में वस्वसे

બા'ઝ અવકાત ઈન્સાન કો શૈતાન **વસ્વસા** ડાલતા હૈ કે યાદ કર તેરે મુંહ સે અપની બીવી કે લિયે **તલાક** કે અલ્ફાઝ નિકલ ગએ થે ! ઐસી સૂરત મેં જબ કે દિલ મુત્મઈન હૈ કે તલાક નહીં દી, સિર્ફ **વસ્વસા** હૈ તો શૈતાન કો કહ દીજિયે તૂ ઝૂટા હૈ મૈં ને તલાક નહીં દી. ઈસ ઝિમ્ન મેં મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن એક **હિકાયત** નક્લ કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : ઈમામ અબૂ હાઝિમ **અજિલ્લા અઈમ્મએ** તાબિઈન સે હૈં ઉન કે પાસ એક શખ્સ આ કર શાકી હુવા (યા'ની શિકાયત કી) કે શૈતાન મુઝે **વસ્વસે** મેં ડાલતા હૈ ઔર સબ સે ઝિયાદા સખ્ત મુઝ પર યેહ ગુઝરતા હૈ કે આ કર કહતા હૈ તૂને અપની ઔરત કો **તલાક** દે દી. ઈમામ ને ફૌરન ફરમાયા : ક્યા તૂને મેરે પાસ આ કર મેરે સામને અપની ઔરત કો તલાક ન દી ? વોહ ઘબરા કર બોલા : ખુદા કી કસમ ! મૈં ને કભી આપ કે પાસ ઉસે તલાક ન દી. ફરમાયા : જિસ તરહ મેરે આગે કસમ ખાઈ, શૈતાન સે ક્યૂં નહીં કસમ ખા કર કહતા કે વોહ તેરા પીછા છોડે. (યા'ની જબ ઈતના એ'તિમાદ હૈ કે મેરે સામને કસમ ખા સકતા હૈ તો ઈસી એ'તિમાદ કે

સાથ શૈતાન કો ભી કસમ ખા કર કહ દે કે ઓ મરદૂદ ! દફ્અ હો, ખુદા કી કસમ ! મૈં ને અપની ઔરત કો **તલાક** નહીં દી.)

(ફતાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 785)

પરેશાનિયાં વસ્વસોં કી ખુદાયા

તૂ કર દૂર બહરે રઝા યા ઈલાહી

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

કોઈ ખિલાએ તો તહકીક મત કીજિયે

બા'ઝ અવકાત ખાને કી દા'વત કે મૌકઅ પર ભી ઈન્સાન **વસ્વસે** મેં પડ જાતા હૈ કે ન જાને ઈસ કા ખાના હલાલ માલ કા હૈ યા હરામ કા ? ઈસ બારે મેં હદીસે પાક મેં મહબૂબે રબ્બુલ ઈબાદ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈશાદિ ગિરામી હૈ : જબ તુમ મેં સે કોઈ અપને મુસલ્માન ભાઈ કે યહાં જાએ ઔર વોહ ઉસે અપને ખાને મેં સે ખિલાએ તો ખા લે ઔર ઉસ કે બારે મેં સુવાલ ન કરે ઔર અગર વોહ અપને મશરૂબ (પીને કી ચીઝ) સે પિલાએ તો પી લે ઔર ઉસ કે બારે મેં કુછ ન પૂછે.

(شُعَبُ الْاِيمان ج٥ ص٦٧ حديث٥٨٠١)

ખાને કે બારે મેં તહકીક સે ગુનાહોં કા દરવાઝા ખુલ સકતા હૈ

سُبْحٰنَ اللهِ عَزَّوَجَلَّ કિતની આસાની હૈ. કાશ ! હમેં દીની મા'લૂમાત હોતીં કે ઈલ્મે દીન ભી "વસ્વસોં" કી જડ કાટને કા ઝરીઆ હૈ. અફસોસ ! હમ દીન સે ના વાકિફિય્યત કી બિના પર ભી અક્સર શૈતાન કે **વસ્વસોં** કા શિકાર હો જાતે હૈં. **મેરે આકા** આ'લા હઝરત

ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા રઝવિય્યા જિલ્દ 4 સફહા 528 તા 529 પર ફરમાતે હૈં : **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ, હકીમુલ ઉમ્મહ, કાશિફુલ ગુમ્મહ** ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને એહયાઉલ ઉલૂમ શરીફ મેં ફરમાયા : મૈં કહતા હૂં (જિસ કો દા'વત દી ગઈ) ઉસ કે લિયે જાઈઝ નહીં કે વોહ ઉસ (દાઈ) સે સુવાલ કરે બલ્કે વોહ તર્કવા ઈખ્તિયાર કરના ચાહતા હૈ તો નરમી કે સાથ છોડ દે ઔર અગર (દા'વત મેં) જાના ઝરૂરી હૈ તો પૂછે બિગૈર ખાએ ક્યૂંકે સુવાલ કરને મેં ઈઝા રસાની, પર્દા દરી ઔર વહ્શત પૈદા કરના હૈ ઔર યેહ બિલા શુબા **હરામ** હૈ. (ઈમામ ગઝાલી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ આગે ચલ કર મઝીદ ફરમાતે હૈં :) ઔર કિતને હી જાહિલ ઝાહિદ હૈં જો તફ્તીશ કે ઝરીએ દિલોં મેં વહ્શત પૈદા કરતે હૈં ઔર નિહાયત સખ્ત ઔર ઈઝા રસાં કલામ ઈસ્તિ'માલ કરતે હૈં દર હકીકત શૈતાન ઉન કી નઝરોં મેં ઈસે અચ્છા કરાર દેતા હૈ તાકે વોહ હલાલ ખોર મશહૂર હોં, ઔર અગર ઈસ કા બાઈસ મહ્ઝ દીન હો તો ફિર મુસલ્માનોં કે દિલ કો અઝિય્યત પહોંચાને કા ખૌફ ઐસી ચીઝ કો પેટ મેં દાખિલ કરને કે ખૌફ સે ઝિયાદા હૈ જિસ કે બારે મેં વોહ નહીં જાનતા ક્યૂંકે જિસ બાત કો વોહ નહીં જાનતા ઉસ પર મુવા-ખઝા (યા'ની પૂછગછ કા મુઆ-મલા) નહીં હોગા. જબ કે વહાં ઐસી અલામત ન હો જિસ કી વજહ સે ઈજતિનાબ (યા'ની બચના) લાઝિમ હોતા હૈ. તો જાન લો ! પરહેઝ ગારી તર્કે સુવાલ મેં હૈ **તજસ્સુસ** મેં નહીં ઔર અગર ખાના ઝરૂરી હો તો ખા લે ઔર અચ્છા ગુમાન કરને મેં પરહેઝ ગારી હૈ. (اِحیاءُ الْعُلوم ج۲ص۱۰۰)

દિલ પે શૈતાન ને આકા હૈ જમાયા કબ્ઝા હૂં ગુનાહોં મેં ગરિફ્તાર રસૂલે અ-રબી

આહ! બઢતા હી ચલા જાતા હૈ મરઝે ઈસ્યાં દો શિફા સય્યિદે અબરાર રસૂલે અ-રબી

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

શૈતાન કી દો કિસ્મેં

યેહ તો થા "**શયાતીનુલ જિન્ન**" કે વસ્વસોં કા બયાન. ઈસી તરહ "**શયાતીનુલ ઈન્સ**" યા'ની "શૈતાન આદમી" ભી ગુમરાહ કરને કી કોશિશ કરતે ઔર દિલોં મેં શુકૂક વ શુબુહાત ડાલતે હૈં. જૈસા કે મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن કે ફરમાન કા ખુલાસા હૈ : **શયાતીન કી દો કિસ્મેં** હૈં : (1) **શયાતીનુલ જિન્ન** યા'ની ઈબ્લીસે લઈન ઔર ઈસ કી ઔલાદ (2) **શયાતીનુલ ઈન્સ** યા'ની કુફ્ફાર વ **મુબ્તદિઈન** (યા'ની બદ મઝહબોં) કે દાઈ વ મુનાદી (યા'ની કુફ્ર વ ગુમરાહી કી દા'વત દેને વાલે ઔર ઈસ તરફ બુલાને વાલે). મઝીદ ફરમાતે હૈં : આઈમ્મએ દીન ફરમાયા કરતે કે "**શૈતાન આદમી, શૈતાન જિન્ન સે સખ્ત તર હોતા હૈ.**"

(ફતાવા રઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 780, 781)

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને **સૂ-રતુન્નાસ** મેં ઈન દોનોં કિસ્મ કે શયાતીન સે પનાહ માંગને કા હુક્મ દિયા હૈ. ચુનાન્ચે ઈશાદિ બારી તઆલા હૈ :

الَّذِیْ یُوَسْوِسُ فِیْ صُدُوْرِ النَّاسِۙ(۵) مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ۠(۶)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : વોહ જો લોગોં કે દિલોં મેં વસ્વસે ડાલતે હૈં જિન્ન ઔર આદમી.

શૈતાન આદમી

હદીસે પાક મેં ભી હૈ કે હમારે પ્યારે આકા મક્કી મ-દની મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે ઈર્શાદ ફરમાયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ માંગ શૈતાન આદમિયોં ઔર શૈતાન જિન્નોં કે શર સે. અર્ઝ કી : ક્યા આદમિયોં મેં ભી શૈતાન હૈં ? ફરમાયા : હાં. (مُسنَدِ اِمام احمد ج۸ص۱۳۰حدیث۲۱۶۰۲)

ચુનાન્ચે જિતને કાફિર, મુશરિક, ગુમરાહ, બદ મઝહબ ઔર ગુસ્તાખાને રસૂલ હૈં વોહ સબ કે સબ **શયાતીનુલ ઈન્સ** (યા'ની શૈતાન આદમિયોં) મેં દાખિલ હૈં ઔર ઈબ્લીસ કે સાથ સાથ ઉન કે શર સે ભી હમેં પનાહ માંગતે રહના ચાહિયે, મગર અફસોસ ! બહુત સે મુસલ્માન ઈન સે ખૂબ મેલજોલ રખતે હૈં ઔર ઉન કી ગુફ્ત-ગૂ ભી ખૂબ તવજ્જોહ સે સુનતે હૈં. ઉન કે મઝહબી પ્રોગ્રામોં મેં ભી શરીક હોતે હૈં, ઉન કા લિટ્રેચર ભી પઢતે હૈં, યેહી વજહ હૈ કે ફિર અપને દીન સે ના વાકિફિય્યત કી બિના પર શક વ શુબ્હે મેં પડ જાતે હૈં કે આયા વોહ સહીહ હૈં યા હમ ? ઔર ફિર બા'ઝ તો ઉન કે જાલ મેં ઈસ કદર ફંસ જાતે હૈં કે ઉન્હીં કે ગુન ગાને લગતે હૈં ઔર યહાં તક કહતે સુનાઈ દેતે હૈં કે "યેહ ભી તો સહીહ કહ રહે હૈં !" મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ **અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْہِ رَحْمَۃُ الرَّحْمٰن ફતાવા ૨-ઝવિય્યા જિલ્દ અવ્વલ સફહા 781 તા 782 પર ઐસોં સે બચને કી તાકીદ કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : ભાઈયો ! તુમ અપને નફ્અ નુક્સાન કો ઝિયાદા જાનતે હો યા તુમ્હારા રબ عَزَّوَجَلَّ તુમ્હારે નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم, ઉન કા હુક્મ તો યેહ હૈ કે શૈતાન તુમ્હારે પાસ **વસ્વસા** ડાલને આએ તો

સીધા જવાબ યેહ દે દો કે "તૂ ઝૂટા હૈ" ન યેહ કે તુમ આપ દૌડ દૌડ કે ઉન (કાફિરોં યા બે દીનોં ઔર બદ મઝહબોં) કે પાસ જાઓ ઔર અપને રબ جَلَّ وَعَلَا અપને કુરઆન અપને નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી શાન મેં કલિમાતે મલ્ઊના સુનો. (આ'લા હઝરત આગે ચલ કર મઝીદ ફરમાતે હૈં :) (પારહ 8 સૂ-રતુલ અન્આમ કી આયત નમ્બર 112 મેં ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ) وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿۱۱۲﴾ **તરજમા :** "ઔર તેરા રબ ચાહતા તો વોહ યેહ ધોકે બનાવટ કી બાતેં ન બનાતે ફિરતે તો ઉન્હેં ઉન કે બોહતાનોં કો યક લખ્ત છોડ દે." દેખો ઉન્હેં ઔર ઉન કી બાતોં કો છોડને કા હુક્મ ફરમાયા, યા ઉન કે પાસ સુનને કે લિયે દૌડને કા. ઔર સુનિયે ઈસ કે બા'દ કી (સૂ-રતુલ અન્આમ કી) આયત (113) મેં ફરમાતા હૈ : وَلِتَصْغٰۤى اِلَيْهِ اَفْـِٕدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ وَ لِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوْا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ **(તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** ઔર ઈસ લિયે કે ઉન કે દિલ ઉસ કી તરફ કાન લગાએં જિન્હેં આખિરત પર ઈમાન નહીં ઔર ઉસે પસન્દ કરેં ઔર જો કુછ નાપાકિયાં વોહ કર રહે હૈં યેહ ભી કરને લગેં) દેખો ઉન કી બાતોં કી તરફ કાન લગાના ઉન કા કામ બતાયા જો આખિરત પર ઈમાન નહીં રખતે ઔર ઈસ કા નતીજા યેહ ફરમાયા કે વોહ મલ્ઊન બાતેં ઉન પર અસર કર જાએં ઔર યેહ ભી ઉન જૈસે હો જાએં وَالْعِيَاذُ بِاللّٰهِ تَعَالٰى (યા'ની ઔર **અલ્લાહ** તઆલા કી ઈસ સે પનાહ). લોગ અપની જહાલત સે ગુમાન કરતે હૈં કે હમ અપને દિલ સે મુસલ્માન હૈં હમ પર ઉન કા ક્યા અસર હોગા ! હાલાં કે **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **ફરમાતે હૈં :** જો **દજ્જાલ** કી ખબર સુને ઉસ પર વાજિબ હૈ કે ઉસ સે દૂર ભાગે કે ખુદા કી કસમ ! આદમી ઉસ કે પાસ જાએગા ઔર યેહ ખયાલ કરેગા કે મૈં તો મુસલ્માન હૂં યા'ની મુઝે

ઉસ સે ક્યા નુક્સાન પહોંચેગા વહાં ઉસ કે ધોકોં મેં પડ કર ઉસ કા પૈરૂ (યા'ની પૈરવી કરને વાલા) હો જાએગા. (ابوداؤد ج٤ ص١٥٧ حديث٤٣١٩) ક્યા દજ્જાલ એક ઉસી દજ્જાલ અખ્બસ (યા'ની નાપાક તરીન દજ્જાલ) કો સમઝતે હો જો આને વાલા હૈ, હાશા ! તમામ ગુમરાહોં કે દાઈ મુનાદી (યા'ની દા'વત દેને વાલે બુલાને વાલે) સબ **દજ્જાલ** હૈં ઔર સબ સે દૂર ભાગને હી કા હુક્મ ફરમાયા ઔર ઉસ મેં યેહી અન્દેશા બતાયા હૈ. **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ફરમાતે હૈં : આખિર ઝમાને મેં દજ્જાલ કઝ્ઝાબ (યા'ની ઝૂટે દજ્જાલ) લોગ હોંગે કે વોહ બાતેં તુમ્હારે પાસ લાએંગે જો ન તુમ ને સુનીં ન તુમ્હારે બાપ દાદા ને, તો ઉન સે દૂર રહો ઔર ઉન્હેં અપને સે દૂર રખો કહીં વોહ તુમ્હેં ગુમરાહ ન કર દેં, કહીં વોહ તુમ્હેં ફિતને મેં ન ડાલ દેં. [مُسلِم ص٩ حديث٧] (ફતાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 781,782)

सरवरे दीं ! लीजे अपने अपने ना तुवानों की खबर
नफ्सो शैतां सय्यिदा ! कब तक दबाते जाएंगे

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વસ્વસોં કા ઈલાજ

શૈતાન મેંડક કી શક્લ મેં

હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે મન્કૂલ હૈ, કિસી ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે દુઆ કી : "**યા અલ્લાહ !** મુઝે બની આદમ (યા'ની આદમી) કે દિલ મેં શૈતાન કે વસાવિસ ડાલને કા તરીકા દિખા દે." ઉસ ને ખ્વાબ મેં દેખા કે એક શીશે કી

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા દુરૂદે પાક પઢા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર સો રહમતેં નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (طبرانی)

તરહ કા આદમી હૈ, જિસ કે અન્દર બાહર સબ આરપાર નઝર આ રહા હે, ઉસ કે કાંધે ઔર કાન કે દરમિયાન શૈતાન **મેંડક** કી શક્લ મેં બૈઠ કર અપની તવીલ બારીક **સૂંડ** કો કાંધે સે ઉસ કે દિલ તક દાખિલ કિયે **વસ્વસે** ડાલ રહા હૈ, જબ જબ વોહ આદમી **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા ઝિક્ર કરતા હૈ, શૈતાન પીછે હટ જાતા હૈ. (مُکاشَفَةُ القُلوب ص٥٩)

સરકાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કા કોઈ લમ્હા ઝિક્રુલ્લાહ સે ખાલી ન હોતા

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મા'લૂમ હુવા કે **ઝિક્રુલ્લાહ** વસ્વસોં કા બેહતરીન ઈલાજ હૈ ક્યૂંકે શૈતાન ઝિક્રે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ સે દૂર ભાગતા હૈ, હમારે મીઠે મીઠે આકા, મક્કી મ-દની **મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કા કોઈ લમ્હા કોઈ સાંસ **ઝિક્રુલ્લાહ** સે ખાલી ન જાતા થા, હમેં જબ જબ મૌકઅ મિલે બિલા ઝરૂરત મુંહ બન્દ કિયે રહને કે બજાએ "**અલ્લાહ અલ્લાહ**" કરતે યા **દુરૂદ શરીફ** પઢતે રહના ચાહિયે. اِنْ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ ઈસ તરહ સવાબ કા "મીટર" ચલતા રહેગા. ઔર શૈતાન ભી કમઝોર સે કમઝોર તર હોતા ચલા જાએગા.

(اِحیاءُ العُلوم ج ٣ص٣٧)

શૈતાન કા પિઘલ કર ચિડિયા કી તરહ હો જાના

હુજ્જતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِي નકલ કરતે હૈં : હઝરતે સય્યિદુના **કૈસ બિન હજ્જાજ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : મેરે શૈતાન (હમઝાદ) ને મુઝ સે કહા : મૈં જબ તુમ્હારે અન્દર દાખિલ હુવા તો ઊંટ કી તરહ (તાકત વર) થા ઔર અબ ચિડિયા કી તરહ (કમઝોર) હૂં. મૈં ને પૂછા : ક્યૂં ? કહને લગા : તુમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ઝિક્ર કે

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (ترغیب وترہیب)

ઝરીએ મુઝે પિઘલાતે રહતે હો. (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۳ ص ۳۷) બહર હાલ યાદે ઈલાહી સે **ગફ્લત** અચ્છી ચીઝ નહીં.

શૈતાન પીછે હટ જાતા હૈ

હઝરતે સય્યિદુના **ઈબ્ને અબ્બાસ** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا ફરમાતે હૈં : શૈતાન ઈન્સાન કે દિલ પર બૈઠા રહતા હૈ, જબ બન્દા **ઝિક્રુલ્લાહ** સે ગાફિલ હો જાતા હૈ તો શૈતાન વસ્વસે ડાલતા હૈ ઔર જબ ઈન્સાન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા ઝિક્ર કરતા હૈ તો શૈતાન પીછે હટ જાતા હૈ.

(مُصَنَّف ابن اَبی شَیْبہ ج۹ص ۳۹۲)

ઝિક્ર ઔર વસ્વસોં કે દરમિયાન જંગ

હુજ્જતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَیْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِی ફરમાતે હૈં : હઝરતે સય્યિદુના મુજાહિદ عَلَیْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَاحِد ને ઈસ ઈર્શાદે ખુદા વન્દી :

مِنۡ شَرِّ الۡوَسۡوَاسِ ۬ۙ الۡخَنَّاسِ ۪ۙ﴿۴﴾ (پ۳۰، النّاس ۴)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઉસ કે શર સે જો દિલ મેં બુરે ખતરે ડાલે ઔર દુબુક રહે.

કી તફસીર મેં ફરમાયા કે વોહ (શૈતાન) દિલ પર છાયા હુવા હૈ જબ ઈન્સાન **અલ્લાહ** તઆલા કા ઝિક્ર કરતા હૈ તો વોહ સુકડ જાતા હૈ, જબ ગાફિલ હોતા હૈ તો વોહ ઉસ કે દિલ પર ફૈલ જાતા હૈ. તો **અલ્લાહ** તઆલા કે **ઝિક્ર** ઔર શૈતાન કે **વસ્વસે** કે દરમિયાન જંગ ઈસી તરહ જારી હૈ જિસ તરહ રોશની ઔર અંધેરે નીઝ રાત ઔર દિન કે દરમિયાન લડાઈ જારી હૈ યેહ દોનોં યા'ની ઝિક્ર વ વસ્વસા એક દૂસરે કે મુખાલિફ હૈં. **અલ્લાહ** તઆલા (પારહ 28 **સૂરએ મુજાદિલહ** આયત 19 મેં) ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

اِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطٰنُ فَاَنْسٰىهُمْ ذِكْرَ اللّٰهِ ؕ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઉન પર શૈતાન ગાલિબ આ ગયા તો ઉન્હેં અલ્લાહ કી યાદ ભુલા દી.

(اِحیاءُ الْعُلوم ج ۳ ص ۳۵)

શૈતાન દિલ કો કબ લુક્મા બનાતા હૈ

હઝરતે સય્યિદુના અનસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં, નબિય્યે અકરમ, **નૂરે મુજસ્સમ**, શાહે બની આદમ, **રસૂલે મુહ્તશમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને આલીશાન હૈ : શૈતાન ઈન્સાન કે દિલ પર અપની સૂંડ રખ દેતા હૈ, અગર વોહ **અલ્લાહ** તઆલા કા ઝિક્ર કરે તો વોહ સુકડ જાતા હૈ ઔર અગર **અલ્લાહ** તઆલા કો ભૂલ જાએ તો ઉસ કે દિલ કો લુક્મા બના લેતા હૈ. (ابویعلیٰ ج ۳ ص ۴۰۳ حدیث ۴۲۸۰)

40 સાલ કા આદમી અગર તૌબા ન કરે તો....

મન્કૂલ હૈ : જબ આદમી ચાલીસ બરસ કા હો જાતા હૈ ઔર તૌબા નહીં કરતા તો શૈતાન ઉસ કે ચેહરે પર અપના હાથ ફૈરતા હૈ ઔર કહતા હૈ : ઈસ ચેહરે પર કુરબાન જાઉં જો ફલાહ નહીં પાએગા.

(اِحیاءُ الْعُلوم ج ۳ ص ۳۵)

શહઝાદએ આ'લા હઝરત, તાજદારે અહલે સુન્નત, હુઝૂર મુફ્તિયે આ'ઝમ બારગાહે ઈલાહી મેં અર્ઝ કરતે હૈં :

જો હૈ ગાફિલ તેરે ઝિક્ર સે ઝુલ જલાલ ઉસ કી ગફ્લત હૈ ઉસ પર વબાલો નકાલ[1]
કા'રે ગફ્લત[2] સે હમ કો ખુદાયા નિકાલ હમ હોં ઝાકિર[3] તેરે ઔર મઝકૂર[4] તૂ

અલ્લાહૂ અલ્લાહૂ અલ્લાહૂ અલ્લાહૂ (સામાને બખ્શિશ)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مدینہ

1 : ઔર અઝાબ 2 : ગફ્લત કા ગઢા 3 : ઝિક્ર કરને વાલા 4 : ઝિક્ર કિયા ગયા

વસ્વસોં પર તવજ્જોહ મત દીજિયે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! "વસ્વસોં" કા એક ઈલાજ યેહ ભી હૈ કે ઉસ કી તરફ સે તવજ્જોહ હટા દી જાએ. કાશ ! કે ઐસા હો જાયા કરે કે જૂં હી **વસ્વસા** આએ હમ તસવ્વુર હી તસવ્વુર મેં **મક્કએ મુકર્રમા** زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا કી હસીન વાદિયોં મેં ગુમ હો જાએં, મસ્જિદુલ હરામ શરીફ મેં હાઝિર હો કર ખૂબ ખૂબ **હ-જરે અસ્વદ** કો ચૂમને ઔર ઝૂમ ઝૂમ કર કા'બએ મુશર્રફા કે ગિર્દ ઘૂમને મેં મશગૂલ હો જાએં. કાશ ! કાશ ! કાશ ! મીઠે મદીને કી હસીન યાદોં મેં ખો જાએં, સોહને મોહને મદીને કે હસીન વ દિલકશ નઝ્ઝારોં મેં ગુમ હો જાએં, કભી મદીને કે દિલરુબા કાંટોં કે તો કભી વહાં કે ખુશનુમા ફૂલોં કે તસવ્વુર મેં ડૂબ જાએં. કભી મદીને કી ખૂબ સૂરત વાદિયોં કે તો કભી મદીને કી નૂરાની ગલિયોં કે હુસ્ન મેં મસ્ત હો જાએં. કભી મદીને કે દિલકુશા પહાડોં કી, તો કભી સહરાએ મદીના કી બહારોં કી યાદોં મેં ખુદ કો ગુમાએં, કભી મદીને કી પાકીઝા ફઝાઓં કા તો કભી મહકી મહકી હવાઓં કા તસવ્વુર હી તસવ્વુર મેં લુત્ફ ઉઠાએં. કભી સબ્ઝ સબ્ઝ ગુમ્બદ કે હસીન નઝ્ઝારોં કા તો કભી સુનહ્રી જાલિયોં પર બા અદબ હાઝિરી કા તસવ્વુર જમાએં ઔર અગર શૌક સાથ દે તો શહન્શાહે ખુશ ખિસાલ, પૈકરે હુસ્નો જમાલ, દાફેએ રન્જો મલાલ, સાહિબે જૂદો નવાલ, રસૂલે બે મિસાલ, બીબી આમિના رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا કે લાલ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા હસીન તસવ્વુર કર લિયા કરેં. ઐ

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તુમ પર રહમત ભેજેગા. (ابن عدی)

કાશ ! હમેં મદીને ઔર મદીને વાલે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઐસા ગમ, સોઝ, ઇશ્ક ઔર દર્દ મિલ જાએ કે દુન્યા કે ગમોં ઔર સદમોં નીઝ શૈતાની વસ્વસોં સે આઝાદ હો જાએં. એ કાશ !

ઐસા ગુમા દે ઉન કી વિલા મેં ખુદા હમેં

ઢૂંડા કરેં પર અપની ખબર કો ખબર ન હો (હદાઇકે બખ્શિશ શરીફ)

اٰمِین بِجاہِ النَّبِیِّ الْاَمین صَلَّی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلَّم

“યા ખુદા કરમ !” કે આઠ હુરૂફ કી નિસ્બત સે વસ્વસોં કે 8 ઈલાજ

(1) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તરફ રુજૂઅ કીજિયે. (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી શૈતાન સે નજાત કે લિયે ઈમદાદ તલબ કીજિયે ઔર **ઝિક્રુલ્લાહ** શુરૂઅ કર દીજિયે)

(2) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْم પઢિયે.

(3) لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ પઢિયે.

(4) **સૂ-રતુન્નાસ** કી તિલાવત કીજિયે.

(5) اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ કહિયે.

(6) هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۳﴾

(پ۲۷ الحدید۳) કહિયે. ઈન સે ફૌરન **વસ્વસા** દફ્અ હો જાતા હૈ.

(7) سُبْحٰنَ الْمَلِكِ الْخَلَّاقِ ، ﴿اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَاْتِ بِخَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿۱۹﴾ۙ

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મગ્ફિરત હૈ. (جامع صغير)

﴿وَّمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيْزٍ ۝﴾ (پ۱۳ ابراهيم آيت ۲۰،۱۹) કી કસરત ઈસે યા'ની વસ્વસે કો જડ સે કત્અ કર (યા'ની કાટ) દેતી હૈ. (મુલખ્ખસ અઝ ફતાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 770) (ઈસ દુઆ કે હિસ્સએ આયત કો આપ કી મા'લૂમાત કે લિયે **મુનક્કશ** હિલાલૈન ઔર રસ્મુલ ખત કી તબ્દીલી કે ઝરીએ વાઝેહ કિયા હૈ)

(8) **મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત** મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં "**સૂફિયાએ કિરામ** رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام ફરમાતે હૈં કે જો કોઈ સુબ્હ શામ ઈક્કીસ ઈક્કીસ બાર "**લાહૌલ શરીફ**" પાની પર દમ કર કે પી લિયા કરે તો اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ **વસ્વસએ શૈતાની** સે બહુત હદ તક અમ્ન મેં રહેગા." (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 87)

મુહીત દિલ પે હુવા હાએ નફસે અમ્મારા દિમાગ પર મેરે ઈબ્લીસ છા ગયા યા રબ
રિહાઈ મુઝ કો મિલે કાશ ! નફસો શૈતાં સે
તેરે હબીબ કા દેતા હૂં વાસિતા યા રબ (વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 54)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અગર વસ્વસે કિસી સૂરત ન જાએં તો......

અગર વઝાઈફ વ આ'માલ સે શૈતાન કે **વસ્વસોં** સે છુટકારા ન હો તો ઘબરાને કી ઝરૂરત નહીં. દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ **મિન્હાજુલ આબિદીન** મેં **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِي ને જો કુછ ફરમાયા ઉસ કા ખુલાસા હૈ : અગર આપ યેહ મહસૂસ કરેં કે શૈતાન, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે પનાહ માંગને કે બા વુજૂદ પીછા નહીં છોડ રહા ઔર

ગાલિબ આને કી કોશિશ મેં હૈ તો ઈસ કા મતલબ યેહ હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો આપ કે મુજા-હદે, **કુવ્વત** ઔર સબ્ર કા ઈમ્તિહાન મતલૂબ હૈ, યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ આઝમા રહા હૈ કે આપ શૈતાન સે મુકાબલા ઔર મુહા-રબા (યા'ની જંગ) કરતે હૈં યા ઈસ સે મગ્લૂબ હો (યા'ની હાર) જાતે હૈં. દેખિયે ના ! ઉસ ને હમ પર કુફ્ફાર વગૈરા કો ભી તો મુસલ્લત કર હી રખા હૈ હાલાંકે વોહ ઈસ પર યકીનન કાદિર હૈ કે હમારે જિહાદ વગૈરા કે બિગૈર હી ઉન કી શરારતોં ઔર ફિતનોં કો કુચલ દે, લેકિન વોહ ઐસા નહીં કરતા બલ્કે બન્દોં કો ઉન સે જિહાદ કા હુક્મ ફરમાતા હૈ, તાકે આઝમાએ કે કિસ કે દિલ મેં જઝ્બએ જિહાદ ઔર શહાદત કી તડપ હૈ ઔર કૌન પૂરે ખુલૂસ ઔર **સબ્ર** સે ઈન કા મુકાબલા કરતા હૈ. આગે ચલ કર સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى **મઝીદ** ફરમાતે હૈં : તો ઈસી તરહ શૈતાન કે મુકાબલે મેં ભી હમેં ચુસ્તી ઔર પૂરી કોશિશ કા હુક્મ દિયા ગયા હૈ. ફિર હમારે ઉ-લમાએ કિરામ (رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام) ને ફરમાયા હૈ કે શૈતાન સે મુકાબલા કરને ઔર ઈસ પર કાબૂ પાને કે લિયે તીન[3] ચીઝેં ઝરૂરી હૈં ﴾**1**﴿ તુમ ઉસ કે હીલે ઔર ચાલાકિયાં મા'લૂમ કરો ઔર પહચાનો, જબ ઈસ કા ઈલ્મ હો જાએગા તો ફિર વોહ તુમ કો નુક્સાન નહીં પહોંચા સકેગા, જૈસા કે **ચોર** કો જબ પતા ચલ જાએ કે સાહિબે મકાન કો મેરા ઈલ્મ હો ગયા હૈ તો વોહ ભાગ ખડા હોતા હૈ ﴾**2**﴿ તુમ શૈતાન કી ગુમરાહ કુન ઔર ગુનાહોં ભરી દા'વત હરગિઝ મન્ઝૂર ન કરો, તુમ્હારા દિલ કત્અન ઉસ કી દા'વત કા અસર ન લે નીઝ તુમ ઉસ કે મુકાબલે કી

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને કિતાબ મેં મુઝ પર દુરૂદે પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ ઉસ મેં રહેગા ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઈસ્તિગ્ફાર કરતે રહેંગે. (طبرانی)

તરફ તવજ્જોહ ભી ન દો, ક્યૂંકે ઈબ્લીસ એક **ભૌંકને વાલે કુત્તે** કી માનિન્દ હૈ, અગર તુમ ઉસ કો છેડોગે તો ઝિયાદા શોર મચાએગા ઔર અગર એ'રાઝ કરોગે (યા'ની ઉસ કે વસ્વસોં કી તરફ તવજ્જોહ ન દોગે) તો વોહ ભી ખામોશ હો જાએગા ﴾**3**﴿ ઝિક્રે ઈલાહી કી કસરત કરો. (مِنهاجُ العابِدین(عربی) ص٤٦)

ઝિક્ર સે શૈતાન કી તક્લીફ કી કૈફિય્યત

મન્કૂલ હૈ : શૈતાન કે લિયે **ઝિક્રુલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઈતના તક્લીફ દેહ હૈ જૈસે કે ઈન્સાન કે પહલૂ મેં **આકિલહ.** (مِنهاجُ العابِدین ص٤٦) મ-રઝે આકિલહ એક ઐસી બીમારી હૈ જો ઈન્સાન કે ગોશ્ત પોસ્ત કો **મુ-તઅસ્સિર** કરતી હૈ ઔર જિસ્મ સે ગોશ્ત ખુદ બખુદ જુદા હોના શુરૂઅ હો જાતા હૈ.

ઈમ્તિહાં કે કહાં કાબિલ હૂં મૈં પ્યારે અલ્લાહ
બે સબબ બખ્શ દે મૌલા તેરા ક્યા જાતા હૈ (વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 72)

اٰمِین بِجاہِ النَّبِیِّ الْاَمین صَلَّی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلَّم

વસ્વસા : બારહા **ઝિક્રુલ્લાહ** કરને કે બા વુજૂદ શૈતાન કે **વસ્વસે** નહીં જાતે. મ-સલન નમાઝ સબ સે બડા ઝિક્ર હૈ લેકિન નમાઝ મેં તો બહુત ઝિયાદા વસ્વસે આતે હૈં, યહાં તક કે ભૂલી બાતેં ભી શૈતાન યાદ દિલા દેતા હૈ !

વસ્વસે કા ઈલાજ : બેશક ઝિક્ર સે શૈતાન ભાગતા હૈ ઔર યકીનન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ દુઆ કબૂલ ફરમાતા હૈ જૈસા કે કુરઆને પાક **સૂરએ મુઅમિન** આયત નમ્બર 60 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ : اُدْعُوْنِیْۤ اَسْتَجِبْ لَكُمْ ؕ **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** “મુઝ સે દુઆ કરો મૈં કબૂલ કરૂંગા.” ઈસ કે બા વુજૂદ બારહા દુઆ કી કબૂલિય્યત કે આસાર

ઝાહિર નહીં હોતે, તો મા'લૂમ હુવા કે ઝિક્ર કે ઝરીએ શૈતાન કો ભગાને ઔર દુઆએં કબૂલ હોને મેં કુછ શરાઈત ભી હૈં, જૈસા કે દવાઓં કા મુઆ-મલા હૈ કે પરહેઝી ન કરે તો દવા કામ નહીં દિખાતી મ-સલન કિસી કો "શૂગર" કા મરઝ હો જાએ, ફિર ભી મિઠાઈયા ખાએ ચલા જાએ તો દવા ક્યા કરેગી ! લિહાઝા ઝિક્ર સે વસ્વસોં સે નજાત પાને ઔર શૈતાન કો ભગાને કે લિયે ગુનાહોં સે પરહેઝી ઝરૂરી હૈ અગર તક્વા ન અપનાયા જાએ તો ઝિક્ર નુમા દવા કા વસ્વસોં કે મરઝ પર કાર આમદ હોના દુશ્વાર હૈ ! **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફરમાતે હૈં : શૈતાન ભૂકે કુત્તે કી મિસ્લ હૈ જો તુમ્હારે કરીબ આતા હૈ અગર તુમ્હારે ઔર ઉસ કે દરમિયાન રોટી યા ગોશ્ત ન હો તો ધુત્કારને સે હી ચલા જાતા હૈ યા'ની મહ્ઝ આવાઝ હી સે ઉસે ભગાયા જા સકતા હૈ ઔર અગર તુમ્હારે સામને ગોશ્ત હો ઔર વોહ ભૂકા ભી હો તો વોહ ગોશ્ત પર ઝપટતા હૈ ઔર મહ્ઝ ઝબાની ધુત્કાર સે દૂર નહીં હોતા. તો જો દિલ શૈતાન કી ગિઝા સે ખાલી હો ઉસ દિલ સે ઝિક્ર કે ઝરીએ શૈતાન દૂર હો જાતા હૈ, જબ દિલ પર શહ્વત ગાલિબ હો તો દિલ કા અન્દરૂની હિસ્સા શૈતાન કે કાબૂ મેં હોગા ઔર વોહ ઉસ વક્ત કિયે જાને વાલે **ઝિક્રુલ્લાહ** કો દિલ કે ઈર્દ ગિર્દ ફૈલા દેગા. લેકિન જહાં તક મુત્તકી લોગોં કે દિલ કા તઅલ્લુક હૈ જો નફ્સાની ખ્વાહિશાત ઔર બુરી સિફાત સે ખાલી હોતે હૈં ઉન પર શૈતાન, શહ્વતોં કી વજહ સે નહીં આતા બલ્કે ગફ્લત કી વજહ સે ઝિક્ર સે ખાલી હોને કે બાઈસ આ જાતા હૈ જબ વોહ ઝિક્ર કી તરફ લૌટતે હૈં તો વોહ દૂર હો જાતા હૈ. (مُلَخَّص از اِحیاءُ الْعُلوم ج ۳ ص ۴۰) બહર હાલ જો રાત

દિન ગુનાહોં મેં પડા રહે ઐસા શખ્સ તો ગોયા શૈતાન કા દોસ્ત હૈ ઔર શૈતાન અપને દોસ્તોં કે પાસ સે ઈતની આસાની સે ભાગે ઐસા કહાં હૈ ! પારહ 17 **સૂરએ હજ** આયત નમ્બર 4 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

كُتِبَ عَلَيْهِ اَنَّهٗ مَنْ تَوَلَّاهُ فَاَنَّهٗ يُضِلُّهٗ وَ يَهْدِيْهِ اِلٰى عَذَابِ السَّعِيْرِ ۝۴

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : જિસ પર લિખ દિયા ગયા હૈ કે જો ઉસ કી દોસ્તી કરેગા તો યેહ ઝરૂર ઉસે ગુમરાહ કર દેગા ઔર ઉસે અઝાબે દોઝખ કી રાહ બતાએગા.

હુજ્જતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફરમાતે હૈં : હકીકતે ઝિક્ર દિલ મેં ઉસી વક્ત જા ગુઝીં હોતી હૈ જબ દિલ કો તક્વે કે ઝરીએ આબાદ કિયા જાએ નીઝ ઈસ કો બુરી સિફાત સે પાક કર દિયા જાએ વરના ઝિક્ર મહ્ઝ આને જાને વાલી બાત હોગી દિલ પર ઈસ (યા'ની ઝિક્ર) કી સલ્તનત ઔર કબ્ઝા નહીં હો સકતા લિહાઝા વોહ શૈતાન કી હુકૂમત કો દૂર નહીં કર સકતા. મઝીદ ફરમાતે હૈં : અગર તુમ શૈતાન સે બચના ચાહતે હો તો પહલે તક્વે કે ઝરીએ પરહેઝ ગારી ઈખ્તિયાર કરો ફિર ઝિક્ર કી દવા ઈસ્તિ'માલ કરો યૂં શૈતાન તુમ સે ભાગ જાએગા. (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۳ ص ۴۵، ۴۷)

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

નફ્સો શૈતાન હો ગએ ગાલિબ ઈન કે ચુંગલ સે તૂ છુડા યા રબ
કર કે તૌબા મૈં ફિર ગુનાહોં મેં હો હી જાતા હૂં મુબ્તલા યા રબ
નીમ જાં કર દિયા ગુનાહોં ને
મરઝે ઈસ્યાં સે દે શિફા યા રબ

اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تعالٰى على محمَّد

તાલિબે ગમે મદીના વ
બકીઅ વ મગ્ફિરત વ
બે હિસાબ જન્નતુલ ફિરદૌસ
મેં આકા કા પડોસ

16 મુહર્રમુલ હરામ 1432 હિ.

મ-દની ફૂલ

ઐ કાશ ! રોઝી મેં કસરત કી મહબ્બત સે ઝિયાદા હમ નેકિયોં મેં બ-ર-કત કી હસરત કરતે ઔર ઈસ કે લિયે ભી કોઈ વિર્દ કરતે.

ماخذ و مراجع

کتاب	مطبوعہ	کتاب	مطبوعہ
تفسیر بغوی	دارالکتب العلمیۃ بیروت	کشف الخفاء	دارالکتب العلمیۃ بیروت
روح البیان	کوئٹہ	مشکاۃ المصابیح	دارالکتب العلمیۃ بیروت
صحیح بخاری	دارالکتب العلمیۃ بیروت	مرقاۃ المفاتیح	دارالفکر بیروت
صحیح مسلم	دار ابن حزم بیروت	اشعۃ اللمعات	کوئٹہ
سنن ابوداود	داراحیاء التراث العربی بیروت	مراٰۃ المناجیح	ضیاء القران پبلی کیشنز مرکز الاولیاء لاہور
سنن ابن ماجہ	دارالمعرفۃ بیروت	طریقہ محمدیہ مع حدیقہ ندیہ	پشاور
المعجم الکبیر	داراحیاء التراث العربی بیروت	احیاء العلوم	دارصادر بیروت
مصنف ابن ابی شیبہ	دارالفکر بیروت	منہاج العابدین	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
مسند امام احمد	دارالفکر بیروت	فضل الصلاۃ علی النبی	المکتب الاسلامی بیروت
مؤطا امام مالک	دارالمعرفۃ بیروت	فتاوٰی رضویہ	رضا فاؤنڈیشن مرکز الاولیاء لاہور
مجمع الزوائد	دارالفکر بیروت	بہار شریعت	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
الاحسان بترتیب صحیح ابن حبان	دارالکتب العلمیۃ بیروت	ملفوظات اعلیٰ حضرت	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی

યેહ રિસાલા પઢ કર દૂસરે કો દે દીજિયે

શાદી ગમી કી તકરીબાત, ઇજતિમાઆત, આ'રાસ ઔર જુલૂસે મીલાદ વગૈરા મેં **મક-ત-બતુલ મદીના** કે શાએઅ કર્દા રસાઇલ ઔર મ-દની ફૂલોં પર મુશ્તમિલ પેમ્ફલેટ તકસીમ કર કે સવાબ કમાઇયે, ગાહકોં કો બ નિય્યતે સવાબ તોહફે મેં દેને કે લિયે અપની દુકાનોં પર ભી રસાઇલ રખને કા મા'મૂલ બનાઇયે, અખ્બાર ફરોશોં યા બચ્ચોં કે ઝરીએ અપને મહલ્લે કે ઘર ઘર મેં માહાના કમ અઝ કમ એક અદદ સુન્નતોં ભરા રિસાલા યા મ-દની ફૂલોં કા પેમ્ફલેટ પહોંચા કર નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મચાઇયે ઔર ખૂબ સવાબ કમાઇયે.

ફેહરિસ

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
દુઆએ કુનૂત કે બા'દ દુરૂદ શરીફ પઢના બેહતર	1	તક્દીર કે બારે મેં વસ્વસે કા એક	
વસ્વસે કે લફ્ઝી મા'ના	1	બેહતરીન ઈલાજ	15
હર એક કે સાથ એક ફિરિશ્તા ઔર એક શૈતાન હોતા હૈ	3	ઈમાનિય્યાત કે બારે મેં વસ્વસે	16
હમઝાદ કિસે કહતે હૈં	4	ખતરનાક વસ્વસે	17
આકા કા હમઝાદ મુસલ્માન હો ગયા	4	વસ્વસે મુઆફ હૈં	17
સબ કે સાથ એક શૈતાન હોતા હૈ	5	વસ્વસે પર કબ ગિરિફ્ત હૈ	18
શૈતાન ફારિગ હૈ તૂ મશ્ગૂલ	5	વસ્વસોં સે ઈમાન નહીં જાતા	19
શૈતાન બદન મેં ખૂન કી તરહ ગર્દિશ કરતા હૈ	6	વસ્વસોં કો બુરા સમઝના ઐન ઈમાન હૈ	19
ઝિયાદા ખાને કે 6 તશવીશ નાક નુક્સાનાત	6	ઈબાદાત મેં વસ્વસે	20
વસ્વસોં કે જુદા જુદા અન્દાઝ	8	9 શૈતાનોં કે નામ વ કામ	20
અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે બારે મેં વસ્વસે	9	મસાજિદ મેં વસ્વસે	21
હર સુવાલ કા જવાબ નહીં દિયા જાતા	9	ગુસ્લ મેં વસ્વસે	23
વસ્વસે કા કુરઆની ઈલાજ	10	ગુસ્લ મેં વસ્વસે આને કા એક સબબ	23
ઈમામ રાઝી ઔર શૈતાન	11	હદીસે પાક કી શર્હ	23
તક્દીર કે બારે મેં વસ્વસે	12	વસ્વસે કી તબાહ કારી કી હિકાયત	24
જો જૈસા કરને વાલા થા વૈસા લિખ દિયા ગયા	13	વુઝૂ મેં વસ્વસે	25
તક્દીર કે બારે મેં એક અહમ ફતવા	13	રૂમાલી પર પાની છિડકના	26

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
વુઝૂ મેં વસ્વસા આએ તો ક્યા કરે ?	26	ચાદર કા કૌન સા કોના નાપાક થા યેહ યાદ હો તો ?	40
નમાઝ મેં વુઝૂ ટૂટને કે વસ્વસે	27	બચ્ચા પાની મેં હાથ ડાલ દે તો ?	40
શૈતાન સે કહ દીજિયે : ''તૂ ઝૂટા હૈ''	28	તલાક કે બારે મેં વસ્વસે	41
મૈં નાકિસ મેરા અમલ નાકિસ	28	કોઈ ખિલાએ તો તહકીક મત કીજિયે	42
જા મૈં બે વુઝૂ હી નમાઝ પઢૂંગા	29	ખાને કે બારે મેં તહકીક સે ગુનાહોં કા દરવાઝા ખુલતા હૈ	42
નમાઝ મેં વસ્વસે	30	શૈતાન કી દો કિસ્મેં	44
નમાઝ મેં આને વાલે વસ્વસોં સે બચને કા તરીકા	30	શૈતાન આદમી	45
થૂક શૈતાન કે મુંહ મેં પડેગા	31	વસ્વસોં કા ઈલાજ	47
રક્અતોં કે બારે મેં વસ્વસે	32	શૈતાન મેંઢક કી શક્લ મેં	47
રક્અતોં મેં શક કા મસ્અલા	32	સરકાર કા કોઈ લમ્હા ઝિકુલ્લાહ સે ખાલી નહીં હોતા	48
શૈતાન કે લિયે બાઈસે ઝિલ્લતો ખ્વારી	33	શૈતાન કા પિઘલ કર ચિડિયા કી તરહ હો જાના	48
બુઝુર્ગ ને શૈતાન કો ના મુરાદ લૌટા દિયા	34	શૈતાન પીછે હટ જાતા હૈ	49
વસ્વસે કા અનોખા રદ	35	ઝિક્ર ઔર વસ્વસોં કે દરમિયાન જંગ	49
વસ્વસે કી તરફ ધ્યાન હી મત કરો	35	શૈતાન દિલ કો કબ લુક્મા બનાતા હૈ	50
તહારત કે બારે મેં વસ્વસે	36	40 સાલ કા આદમી અગર તૌબા ન કરે તો	50
નજાસત કે બારે મેં તહકીક કી હાજત નહીં	37	વસ્વસોં પર તવજ્જોહ મત કીજિયે	51
જાનવરોં કે ઝૂટે કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ	37	વસ્વસોં કે 8 ઈલાજ	52
કીચડ કે ઝરીએ વસ્વસે કા અજીબ ઈલાજ	39	અગર વસ્વસે કિસી સૂરત ન જાએં તો	53
જબ તક મા'લૂમ ન હો કીચડ પાક હૈ	39	ઝિક્ર સે શૈતાન કી તક્લીફ કી કૈફિયત	55

ઝેહ્ન મેં કુફ્રિય્યા ખયાલાત આના

સુવાલ : ઉસ શખ્સ કે બારે મેં ક્યા હુક્મ હૈ જો કહતા હૈ કે પરેશાની કે આલમ મેં મેરે ઝેહ્ન મેં **કુફ્રિય્યા ખયાલાત** આતે રહતે હૈં.

જવાબ : ઝેહ્ન મેં **કુફ્રિય્યા** ખયાલાત કા આના ઔર ઉન્હેં બયાન કરને કો બુરા સમઝના ઐન **ઈમાન કી અલામત** હૈ ક્યૂંકે **કુફ્રિય્યા વસાવિસ** શૈતાન કી તરફ સે હોતે હૈં ઔર વોહ લઈન મરદૂદ ચાહતા હૈ કે મુસલ્માન સે **ઈમાન** કી દૌલત છીન લે. **નબિય્યે રહમત, શફીએ ઉમ્મત** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ખિદમતે સરાપા અ-ઝમત મેં બા'ઝ સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ને હાઝિર હો કર અર્ઝ કી : હમેં ઐસે ખયાલાત આતે હૈં કે જિન્હેં બયાન કરના હમ બહુત બુરા સમઝતે હૈં. **સરકારે દો આલમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : ક્યા વાકેઈ ઐસા હોતા હૈ ? ઉન્હોં ને અર્ઝ કી : જી હાં. ઈર્શાદ ફરમાયા : "યેહ તો ખાલિસ **ઈમાન** કી નિશાની હૈ." (صَحِيح مُسلِم ص٨٠حديث ١٣٢)

સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : "કુફ્રી બાત કા દિલ મેં ખયાલ પૈદા હુવા ઔર ઝબાન સે બોલના બુરા જાનતા હૈ તો યેહ કુફ્ર નહીં બલ્કે ખાસ **ઈમાન** કી અલામત હૈ કે દિલ મેં **ઈમાન** ન હોતા તો ઈસે બુરા ક્યૂં જાનતા." (બહારે શરીઅત, જિલ્દ 2, હિસ્સા : 9, સ. 456, મક-ત-બતુલ મદીના બાબુલ મદીના કરાચી)

સુવાલ : અગર કિસી કે સામને તઝકિરા કિયા કે મુઝે ફુલાં ફુલાં **કુફ્રિય્યા વસ્વસે** આતે હૈં, મૈં ઈન સે તંગ હૂં, મુઝે કોઈ ઈલાજ બતાઈયે. ક્યા ઈસ સૂરત મેં ભી હુક્મે **કુફ્ર** હૈ ?

જવાબ : નહીં, ઈસ સૂરત મેં હુક્મે **કુફ્ર** નહીં.

(કુફ્રિય્યા કલિમાત કે બારે મેં સુવાલ જવાબ, સ. 423, 424)